КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ШОАТТА, 24 август, 1968 шу. № 102 (4582). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГӀалгӀайн обкоман, Нохч-ГӀалгӀайн АССР Лаккхачу Советан Министрийн Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДУЬЙНА

ВЕЖАРИЙ ДЕКХАРА ТЕШАМЕ ХИЛАР

Селхан кепатоха араьккхий Советски правительстваш союзни социалистически мехкий правительствашен, дозаргдоацача деттIагIанан цхьана леладеча гIулакхийн принципаш ма деккара а юкъалаттача договорин декхарашка хьежна а, вежарашка долчу чехословацки халкъа гергарчу низий новкъостал а юкъедоагIаш доле саггота новкъостал дара кхакъехьа Чехословацкин Социалистически Республикин партийни пачхьалкхени деятелаша дехь декар кхоачашде лоьраIа хиларах йола ТАСС Заявлени. 21 августе Болгаре Халкъа Республика, Венгерски Халкъа Республика, Германски Демократически Республика, Польски Халкъа Республика тIема подразделенешца цхьана Чехословаке территоре тIа яьний советски тIема подразделенеш шоашта карагIдаьнна социалистически хIамаш чукъара а арахьара а тIенхуьдача социализма моастагIех ларде цу мехка къахьегамхошта новкъостал дар духьа.

Чехословакерча социалистически стройна тIабессача кхерама кIоаргга цIенхаштали хьаьехкай такан «Правда» тIа кепатохаш долча КПЧ ЦК, ЧССР правительства, Къаман собране члений группа, республика дерригa патриотически низаш кхотадере инициатива шоашта дIатIенйоцаче а новкъостал декаш Советски Союзаган вежарашка долча кхьича социалистически мехкашкан кхайка аьнна решени тIеннйцача а партийни пачхьалкхени деятелий кхайкарел тIа.

КIоаргга кхетаеш, дагалъа чIоаггIа къоабалъеш тIаьйцар вай халкъо ТАСС-а Заявлени. Болхлоша, ахархоша, интеллигенца, Эскаран Флотан тIемахоша — берригана советски наха массаза раьза волаш йизаш хьаллоац Советски правительства решени декалера социалистически интернационализм хьахьоккнига, вежарашка долча халкъан дерригача социалистически содружествам хьаштий чIоаггIа йоакхо елга из эшарех тарра.

Хаеш да, укх тIаххьарча бетташа Чехословаке а цунна гоннахьа а паттарна событеша социализма сийлахьдолкха гIулакх деза долаш мел барий цIенхаштта сатам боабаь хилар. Уж событеш цкъа санна дукхаза а Чехословаке кулгалхой а юкъе болаш болча вежарашка долча мехкий кулгалхоша массе оагIорахьара юхаеш, цар кьакъатьа уж шоайла вIашин дагабувлаш хиннай. Чиерна-над-Тисса тIа хиннача шин оагIорахьарча вIашагIкхетара тIаккха Братиславски совещени, хилар социалистически мехкий коммунистически болхлойн партеш шоай юкъара позици тоерчечие хьа а хьувш, кIера халкъо цIий гурпал низаш тIадакийтар, са цa кIедеш къахьегар бахьан долаш дакъа социалистически хIамаш хьаллацар, кIоагIдар, лорадар дерригача социалистически мехкий юкъара интернационални деккар хилар хьа а кхайкадеш, уж хIамаш дегIаххуьлам лорадем тешаме лоьрIа шоаш хилар хьа а олеш.

Шоай интернационални декхара тешаме йолча Коммунистически парте, Советски Союза правительства, халкъаша дениза дерг мел доацар да а даьд, де а ду. Бlерича хьанийцача дерригa социалистически системан къаьст-къаьста хьакийцача цун кIера дакъан чIоагIдара, дунен социализма позицеш дIахо чIоагIъяра. Вай интернационалисташ да, цудукъа вейне бебешха йоацеш хила йиш яц кхьича мехкашкарча социализма кхелаш. Вай дакъа ца леецеш Iе йиш йолаш дац арахьарча империалистически низашца барта дахача контрреволюционни, антикоммунистически низий оагIонгахьара Чехословакерча социалистически стройнан пачхьалкхелан кхерам тIабессача хена.

Вежарашка долча Чехословацки халкъа моастагIий вай классови моастагIий а, лаьттан тIарча мешарен социализман юкъарча гIулакха моастагIий а ба. Чехословаке къал дIахо кхохкадалийта доле цар леладу тийшабалхаш вай Даьхени кхьича социалистически пачхьалкхенийн вахара хьаштех, социалистически содружества кхерамзле хьаштех хьокхалуш да. Цунца цхьана цар кхерам тIатувс европейски континентерча машара лардашта. Цудукъа машар безаш мел долча халкъашта бокка ча лоаркIаме а чехословацки халкъа новкъостал дара хьакъехьа Советски правительства а решени. ТАСС Заявлене тIа белгал ма деккхара, из решени бокъонца вежарашка долча социалистически мехкашта юкъа даьча союзнически договораш тIа хьаьеккача, хIерана къаьст-къаьстан массана цхьанен шоай еберана лаьттабара йолча пачхьалкхений бокъонаша ма аьхара я. Иштта Европе халкъаш цкъа дага ца Iеш тIемашта юкъе кхийлача милитаризма, агресса, реваншe низашта духьала европейски машар хьаллоаттабера гIулакха вай пачхьалкхений эвлангарча хьашташе ма яхара а я из.

Дика кхетадеш да, союзни социалистически мехкаша хьадамболлеш цхьана чеккдоахача гIулакхаша империалистически реакце бIена норзагIболлаш дорка эгIазал хьоаш хилар. Буржуазни пропагандисташа шоай низ кхоачар ду, ма дарра аьлча машара бакъахьера уйлаш хьаллоацаш из чIоагIбара еча йоахкэне хьалха даьхан долча, цхьанне а пачхьалкхен хьаштаута вIалла эз деш доацача цу гIулакхий бокъонце бола чулоацами маIанн юкъьаьнца дениз теладер духьа.

Кхьича социалистически мехкий подразделенешца цхьана Советски Эскара подразделенеш Чехословаке лаьттан тIа дьинад хадаргдоецача деттагIала гIулакхашца вайца дувзадинна долча цун халкъа цIенхаштта кхерам тIабессача сакъата. Чехашка словакашка мукъабакар духьа шоай цIийн вахара ца кеадь советски тIемакой хIана юкъа а хийча ба лаьккха хинна пергIате кIалхарьяккхара царна новкъостал да. Интернационализман вежарашка йолча суверенитета кIоаргга сий даран уйланца хьалкхабьча вай тIемахоша ЧССР юкъарьа Чехословакерча социализмана карагIдаьнначашта тIелатта кхерам, социалистически содружества мехкий кхерамзленна тIелатта кхерам дIабаьккача а законни Iаьделаша цига союзни тIема подразделенеш дIахо хилелза эргIйоацаш яц оьшна лаьрIа-на а минута.

Социализмана карагIдаьнначаш дегIаккуьлах цун берригача моастагIех къонахчал долеш лорадем лаьрхIа шоай хилара гIулакха цхьан бертаца да советски халкъан социалистически содружества кхьдола халкъаш. Шоай йохаргIйоаца солидарность духьалъоттаю вежарашка долча мехкаше арахьара тIабоагIача моллагIча кхерама. Цхьаннена а цIаккха а могийтаргдац социалистически пачхьалкхенашта юкъе эгал тоаяга, цар низ болча содружествах цхьаькхе а дакъа дIакъоастадерге.

Вежарашка долча чехословацки халкъага новкъостале кулг кхоадедерца советски наха дениза кхоачашду шоай сийлахьа интернационални декхар. Берригача мехка гIелла чаккьюелаш латтача дуккхача нахаз митингашка къахьегамхоша бокхача низаца хьаккийнаду цIаккхе лоарзагIе а баргбоацаш шоаш коммунизма, пролетарски интернационализма гIулакха мутIахьа хилар, Коммунистически партенен Советски правительственен гонахьа шоаш чIоаггIа кхетабенна хилар. Сийлахь-йоккхача ленински партен халкъан барт-цхьоагIо цIаккха а ца хиннача тайпара чIоагIа я. ХIанта цунах летт вай социалистически общества, вай низ болча Даьхен эшабулургбоаца низ духьбуьла хьаст.

Социализма гIулакх эшадулургдоацаш дац!

1968 шера 22 августа арадаьнначa «Правда» передовица.

ЧЕХОСЛОВАЦКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ГРАЖДАНАШКА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

Тха вежарий, чехаши словакаши!

Шута кхайк Болгаре Халкъа Республика, Венгерски Халкъа Республика, Германски Демократически Республика, Польски Халкъа Республика, Советски Социалистически Республикай Союза правительстваш.

Социализма гIулакха тешаме болча Чехословаке кулгалдеча партийни пачхьалкхени деятелаша новкъостал дехаш кхога даьча кхайкарала жоп а луш, оаха ткъой Герзашцарча низашта указани еннай тIа-тIа дукхагIа тIагIертача чурчей дунен халкъашта юкъерча ревише кхерам тIатуйсаш долча чехословацки халкъа карагIдаьнна социалистически хIамаш лорадара гIулакха болхлой класса, дерригача чехословацки халкъа дилланза дартдоила новкъостал де аьнна.

Белгал уж тайпа гIулакхаш хьадоагIа хIара халкъо карагIдаьнна социалистически хIамаш цхьана дьиллана, чIоагIде, лорадe, империализма тийшабалхаш юхаетта аьнна вежарашка долча мехкий коммунистически болхлойн партеша Братиславе цхьана тIайдийна деккарашкара.

Империалисташа могабеш а хьаллоаттабеш а бола контрреволюционерам Iаьдал шоай бе долла гIорт. Прессера, радиора, телевиденера кертера позицеш дIа а лийца, антисоциалистически низаша бIеч а лора сийдоацача а деахар къахьегам дукхабезаш болча чехословакийн кулгашка социализм бахьан долаш тхьаь шера лоаттабаьча къовсаме хьа мел кхела хIама.

Социализмана мутIахьа йолча кадрашка гIелал яьар моастагIаша, мелйора законностех правопорядках лардаш, мехка политически вахара юкъе дакъа ца лоацийташ гIожагIча тайпара юстара кхувсар сакхетане болла болхлойн ахархойн, тIаккхуарра халкъа духьаьларча гIулакхашта юкъе дакъа лаца ца лоаш йолча тешамеча интеллигенцина. Уж дерригa хIамаш къайлакхуьхьар демократизаца хьахьоарча демагогически къовсалашна!

Тхо тем социалистически демократи идеалашта мутIахьа дола чехословацки халкъ пар тувладерг ца хилар. Болхлой класса цун авангарда — Чехословаке сийлахьа Коммунистически партен кулгалдара даьха чIоагIдара наьъаца мара IалашъялургьЯ бокъонца бола паргIатон демократи.

Дуккъал цу гIулакха тIакьехар дIанчача хана дахь гIалеташ тоадара юкъ йоладьча КПЧ ЦК январски Пленумо. Тха партешен халкъашен хьалальнай социалистически демократи чIоагIъяран дIахи эргайоахаш тоапран тIерзаль йола кийса уйлаш.

Цхьабакъда, укх тIеххьарча бетташа антисоциалистически низаша, гоеза къула а луш, социализма лардаш молъаргахьа лостадир гIулакх. Чехословаке пачхьалкхенан партийни кулгалдара юкъе баьха цхьаболча маха, мадарра аьча, уж тийшача балха гIулакхаш къайла лоаттадаьд, цу тайппара Iадал бе долар духьа лоаттабенд къовсама тIеххьарча этапа шоай низаш гулдара контрреволюцена новкъостал а деш.

Чиерна-над-Тиссой тIа хиннача советско-чехословацки вIашагIкхетаро а коммунистически болхлойн партей Братиславски совещане а Чехословаке социализма кхайкадир къахьегамхой хьашташ лорадеш летта а социализм бухъааккхара тIадерзадаь реакце гIулакхаш хоададе а лаьрхIа шоаш хилар. Цар дош делар Чехословаке вежарашка долча социалистически мехкий цхьаьагIо чIоагIъергьа аьнна.

Цхьабакъда, из дош а декхараш а кхоачаш ца деш дисар. ХIаьта цу гIулакхо кхы а дукхагIа бIубоалийтар антисоциалистически низийн доазал декьара пар гадоахарийн моастагIал дола гIулакхаш чIогIдара. Мехк негара юкъе кхосса. Даьхен паргIатонахи из шой лоIаме хиларахи алха шоашта долча гIулакха пайда аьа кийбенна хинна моастагIий.

Контрреволюционерашта хийттад американски империализма агрессивни гIулакхашен къаьстта а Малхбузехьарча Германе реваншистски низий оцу чIоагIдаларен оттадаьча чоалханечен арачен дунен халкъашта юкъерча хьалашка Чехословакин социалистически пачхьалкхений содружествана юкъера шоаьшка хьоболлахалургьа аьнна. Цхьабакъда, пунах зеха дакха дег хилар. Вежарашка болча мехца бахам ца байтара, социализма гIулакх лорадара тоьал низ болла а социалистически пачхьалкхенаш.

Деза доттагIий!

Новкъостале тIадо шуна балхой класса гIалдара шун новкъостал.

Уж шуна балхабоц шун турча гIулакхашта юкъе гIоетара духьа, уж балхаб шуца цхьана контрреволюци юхатохар духьа, социализма гIулакх кIалхарденнар а шун дай-мехка суверенитета, лоIама, кхерамзлена тIабесса кхерам дIабаьккхар а духьа.

Вежарашка долча союзни мехкий бIухам шунна дахкав фашизмана вай кхьаьа лаьттабаьча къовсаме деххар паргIата мутара дIаделхка цхьанеец а ца могийтар духьа, социализма сийрдача новкъа гIолла дIахьалхашкахьа ахара шоаша новкъьерле а хьанене а ца могийтар духьа. Цу бIухамаш шун территоре юхаргьа Чехословаке паргIатонен из кхьачараш тайна хIана доацаш хилара тIелатта кхерам дIабаьккхача тIехьа тIа.

Тхо тем моастагIаша леладу тийшабалхаш эша а дахь социалистически содружества вежарашка долча халкъий цхьаьагIон кхетадалара котдаргхилара.

Даьхъала хийла Социалистически Чехословаки!

Даьхъала хилда социалистически мехкий халкъий доттагIалли ваьш!

БОЛГАРЕ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТ.
ВЕНГЕРСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТ.
ГЕРМАНСКИ ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТ.
ПОЛЬСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТ.
СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА МИНИСТРИЙ СОВЕТ.

ТАСС-а ХОАМАШ

Чехословакера ухача хоамашка диллача мехка хьал бIарча хьанйцача боаране да. Массаза а санна болх беш я промышленни юртбоахамен предприятеш, пачхьалкхен учрежденеш. Чехословаке бахача наха, ЧССР Президента Л. Свободас баь тIахьехам хьал а лоацаш, шоай граждански бехктокхам кхета а беш, сатем лраттабу. Чехословацки халкъа командованеца бувзам болаш йолча союзни бIуний командоване новкъостал ду чехословацки социалистически пачхьалкхен чухьарен арахьарен кхерамзле Iалашъяра.

ХьалхагIа хоам баь хиннача тайпара, мехка боаррамагIа дIалода вахар толхаде, уйакхIенача, патриотически, социализма гIулакха мутIахьа долча Чехословаке низашца а чехословацки халкъа новкъостала дахкача вежарашка долча мехкашца а къаман цабезами моастагIали хьоаде дагахьа гIулакхаш чоалханеча хьал тIа оттаде гIерт антисоциалистически низаш.

ФуннагIа-моллагIа дах а хьал кхохкадалийта гIерт моастагIал дола элементаш, бIехагIа дола зуламаш а леладеш. Масала, цар лаьца чувеллавар КПЧ ЦК Президиума член, «Руде право» яхача газета керттера редактор нов. Швестка, цу газета — КПЧ ЦК органа къаьстта номер арахьаккхар СССР-ах кхьача социалистически мехкех гIерташ. Лаьца ваьлле нов. Швестка мукъаваьккхар советски бIухаша.

Къаьстта Прагера дараш а долча контрреволюционни низаша кхераме гIулакхаш леладу. Прага юккъерча районе цар тийшаболх вIашагIбелла — советски йиь бронетранспортер лота а яь, лоаллахарча зданех цIиньккхай. Иштта бувзамен транспортен средстваш хоадае, баха нах продовольствица Iалашбелга юкъегIдаккха а гIерт уж диверсанташ.

Контрреволюционераша йолаялийтай хьалххагIе а кийчъяь хинна подпольни радиопередатчикаши типографеши. Контрреволюционераша вIашагIдеххаши цу наькъаца хьакхайкадеши дола аьлдиташи харцлараши хьаллувш царех Чехословакен цун общественни мнени официальни позици хетийта гIерташ йолча империалистически пропагандо.

Цунца дувзаденна да цхьаккха бокъо йоацаш «Чехословаке хьакъехьара дош» яхаш цар ООН КхерамзлеН Совете дунна оттаде цхьайола малхбузехьара державаш гIертар я. Из дош ООН-е оттаде гIертар корта боацаш гIулакх хилар 21 августа саррахьа хьаьеккхар ЧССР МИД-а. Чехословаки из дувца ООН-е гIорг ца хилар белгал а даьккха, хIана яьлча кхьича социалистически мехкашарча Чехословаке гIулакхех лола дешаш цар шоаш къестаду социалистически содружествана чухьа.

21 августа саррахьа чехословацки радио чу гIолла шIаькха а къамаьл дир ЧССР Президента Л. Свободас мехка баха нах сатем болаш хиларан социализма, паргIатон, демократе лардаш лорайран тIа а хьехаш.

Советски Союза, кхьича социалистически мехкий къахьегамхой Iалаьмате дуккхача митингаша, къамаьлаша, резолюцеша, письмоша тешал ду Чехословаке карагIдаьнна социалистически хIамаш лорадара чакхдаьха гIулакхаш дизза а массе метте а къоабалдеши хьаллоацаш хилара. Уж гIулакхаш къобал а ду, хьал а лоан дуккхача коммунистически болхлойн партеша, къахьегамхоштен прогрессивни низаштен юкъе.

Реалистически позице тIа уттабьяаб дуккхача буржуазни мехкий цхьабола пачхьалкхений деятелаш. Кхетадеш да, Чехословаки социалистически пачхьалкхений содружествах дIакъоастае дага хиннача империалистически гIозараштa шоаш лийрхIар доаар дезаргдоацийта. ХIанз а кхохкадения хьали политически истерии уттаеш да уж чехословацки событешта гоннахьа. Цу гIулакха къаьстта бежалдаьнмад Бонна доал ду гIозараш. Дуккъа хьоьрбаьнна хьувз уж Чехословаке контрреволюционни низий гIулакхаша дувзаденна дола шоай лаьрхIена дагадоацаш лаьгуча а доахаш.

ЧССР-ера хьал бIарча хьанйцача 22 августа бIарччача дийнахь сатийна дар. ХIаьта а, Прагера антисоциалистическа низаш дIахо а шоай тийшабалхаш леладеш дар, баха них сатIарбахен цар тешам боабеш гIерташ. Цу гIулакха хьалхагIа а санна пайда эц подпольни радиопередачех, арахеш контрреволюционни листовкаш. Прага цхьайолча районашка хьалдийттад боккхийча чехословацки партийни пачхьалкхени деятелех а хIаьта иштта союзни бIунех а меткIаьлаш дувцаш дола кIур юкъе бехка плакаташ. Улицашка араьяхай подпольни радиопередачаш хьакхайкаеш йола громкоговорителаш тIалатта автомашинаш.

Подпольни радиостанцешен къайлагIа арадувлача кепайоазонех, хIаьта царца цхьана малхбузехьарча державай пропагандистски центраша а йоаржаю эгара эсалагIа йола харцонаш. Цу гIулакха пар оагIув къайлоацa цхьаболча официальни наха Белгала аьлча, Югославе нийсбенача О. Шика, И. Гаека, Ф. Власака, Ш. Гашпарика хьакхайкалиьл, шоаш «чехословацки территорел арахьа кхоачашъергьа правительственни функцеш аьнна, цхьанне а из гIулакх шоашта гIадилла доацашехьа а.

Чехословакера социализма гIулакх деза долаш мел барца юстара кхоасарда лийрхIар кхоачаш ца хулаш бисача политиканаша а цар букъа тIехьацка латтараша а ЧССР хьалхара дIаотта гIерташ леладу гIулакхаш.

Чехословакера ухача хоамашка диллача, союзни эскарий тIемахоша сийленца гIулакхацеи, чоалханеча хьалашка сабарцен шоай декхар кхеталеши а болаш, новкъостал ду классага гIолларча къахьегача вежарашта — Чехословаке къахьегамхошта социализма гIулакх кIалхардаккхара, ЧССР кхерамзлеш суверенитетан тIалатта кхерам дIабаккхара.

Городийн юртийн улицашкех майдашкен каст-каста бIаргаго йиш я бахача нахаца лоттагIал тIехь къамаьлаш деш, дукхача хаттарашта жоп телаш, политически хьал нийса кхетадара, цу бIунаша кхоачашдеш дола бокъахьара гIулакхаш довзара новкъостал деш бола союзни бIуний салтийн эпсараши.

1968 ш. 22 август.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН КЪАХЬЕГАМХОША КЪОАБАЛДУ

Чехословакерча событеех ТАСС яьча Заявленех укх деношка Нохч-ГIалгIайчен промышленна, транспорта предприятешка, юрта боахамашка болхлой митингаш чакхъьинай.

21 августа «Красный молот» завода болат доалладеча цеха хиннача болхлой собране вих бIаь гарга сал вар. Мастера П. Д. Сергеева шо къамаьл деш аьлар:

— Буржуазни порядкаш метттоттa гIерташ Чехословаке реакционни низаша социалистически лагера духьала лоаттадаьча моастагIий гIулакхашта паргIатта бIаралхьежаш дагIа йиш яц вай. Чехословацки халкъа ирах бахьан долаш лаьттача тIемашка шоай вадар кIадензад эзараш болча советски наха. Дунен шоллагIа тIом лаьттача шерашка Чехословаки мукъайоаккхача дакъа лоацаш хинная со, из къоабалъю вешал долча чехословацки халкъа новкъостал дара чакхдоаха гIулакхаш.

Болат доалдерий собране тIаийцача сонаш тIа йоах: «КПСС Централни Комитета Советски правительстваш оаха теша ду дIахо йолча хана а вай Даьхен экономически политически низ тхоай къахьегамцен общественни гIулакхашцен чIоагIберъхилараx».

* * *

Саварщиннаь дукха нах гулбелар Грозненски химкомбината электроцехе.

Собране къамаьл даьча химкомбината парткома секретара В. П. Захарченкое, № 16 йолча цеха аппаратчика А. И. Леонова, № 15 йолча цеха аппаратчика Д. А. Фалеева, слесара Ю. Мальцгова производства начальника Б. Боудене, операторe Б. Ашкагова болгадьккхар Советски правительствам союзни мехкашен йолча Чехословаке социализма коталонаш лорайра аь решени чIоагIа нийса хилар.

— Оаха аьлар цар, — низ кхо ма беш къахьегаргза чехха обороннин низ чIоагIбара. В. И. Ленина вахча дениз 100 шу хулача денна сийленца накъаладара. Кхоачамхургдац контрреволюционни низашa лерхIар.

* * *

Дукха митингаш болхлой собранеш чакхъьинай вай республика совхозашкех колхозашкех.

«Назрановский» совхоза шофера нов. Абиевен цу совхоза болхлочо нов. Озаевен шоаш къамаьл деш чехословацки халкъа новкъостал дара мероприятеш къоабал а еш совхоза дерригача коллективага кхайкарал хир къахьегама хьинар кхы а чIоагIде. Даьхен низ чIоагIбеча иний дакъа юкъедьо, аьнна.

— Чехословацки халкъо даьха хIамаш карара доалийтаргдоацийтах со шеш вац, — аьлар совхоза болхлочо нов. Гетагажева. — Цу хьакъехьа пункта аннаш дола новкъостал дергда СССР-ен вошал долча кхьича мехкашек. Вай дехар — балха кердо толамаш дахара берригa низ тIабахийтар. Даьхен обороннин экономически низ дезгара ди массаза доал чIоагIбар.

Чехословакерча событешта хеталь болхлой собранеши митингаши хIанз а тIехь республика дуккхача предприятешка, организацешка, колхозашка, совхозашка хул.

ЧАКХДАРГДАЦ РЕАКЦЕ ТИЙШАБАЛХАШ

Чехословацки Социалистически Республика партийни пачхьалкхени деятелаша Советски Союзагара а кхьача союзни пачхьалкхенашкара а вежарашхарча чехословацки халкъа, гераашнарча низий новкъостал а тIехьа, хьем боацаш чехха новкъостал делга дийхад.

21 августе Московски предприятешка, учреждешка, институташка митингаши собранеши хиннай. Цига болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха, массаза раьза а волаш, къоабалъьй вежарашхарча Чехословаке халкъа из новкъостал дарах йола СССР-и кхьича социалистически пачхьалкхенийн решени.

1-гIа Московски сахьтий завод. Доазол дехьарча реакцеца барта яхача контрреволюцега юхасоцахургбац Чехословаке халкъо социализмага боаха чIоагIа гIа! Юкъьера денз юхе кхаччалца чIоагIа из уйла хоуш дар цехашкен отделашкен хиннача собранeй доакъашхоша дал къамаьлаш.

— Советски правительствам союзни мехкий правительстваьи решени европейски машар лоаттабара долча къахьегамхой эвлангарча хьаштанта ма лоппа я, — аьлар ше къамаьл деш шлифовщика Н. Филлимонова. — Вай къаьгга а шаьра а кхетаду советски союзниц германцарa низаш Чехословаке территоре тIа дигар вежарашхарча мехка социализма коталонаш лорайрах чIоагIъяран йоакха йоакхо еш хилара тешал долга.

Мастера А. Варюшина аьлар:

— ЧССР новкъостал дара ихе социалистически мехко чакхдоахача гIулакхаша цхьанна а пачхьалкхен хьаштанта ца тохац, цар европейски машара гIулакх чIоагIдара эшар ду.

«Красный пролетарий» яха завод. «Массана раьза а волаш къоабалъю оаха вежарашхарча Чехословаке хьакъехьа йола партеи правительствам хьакъалера политика!» Из доаьлуш а болаш чакхъьялар кхалатIча механосборочни цехе хинна митинг. Токара А. Рыбакова аьлар:

— Оаха, краснопролетарцаша, кIаьд ца луш чIоагIа эввра ЧССР хинна событеш. Реакце IаьржаIча низаша социализмана тIагIертам бабар. Цар догIоахар мехка капиталистически порядкаш юхаоттаяргa. Социалистически коталонашта боккъала а бола кхерам тIаттабар. Цудухьа эгара чIоагIагIча тайпара оаха хьал а лоац Советски Союзан вежарашхарча социалистически мехкашен дIахо а социализма новкъа даха гIертача Чехословаке халкъа новкъостал даназ ца Iе лархIар.

ЛЕНИНГРАД. 21 августа. (ТАСС-е корр.). Социализма коталонаш лорае вежарашхарча чехословацки халкъа хьем боацаш чехха новкъостал дарах болча хоамо чIоагIа раьза хилийтад ленинградски дегаш. Декъайта йолаелар города йоккхагIча предприятей болхлойн гIулакхерча наьхен митингаш.

КПСС XXII съезда цIерагIча металлически завода Iанара турбинаш ерий митинге эгара хьалха къамаьл де дош делар коммунистически къахьегама бригада кулгалхочо фрезеровщика Н. В. Перлова.

— Тахан вайна хьахайкад, Чехословаке партийни пачхьалкхени деятелаша дехарах ихе мехка — Варшавски договора доакъашхой бIуваш Чехословацки Социалистически Республике чудигалга, — аьлар цо. — Из Чехословаке социализма коталонаш лорайра геттара нийса а хинний хаинахьа а къь гIулакх да.

Къонахча фрезеровщика Алексей Смирнова а кхача металлисташа а шоаш даьча къамаьлашка белгалдахар, Чехословаке территоре тIа яьначa советски тIема подразделенеши вежарашхарча союзни пачхьалкхений подразделенешен машари социализма коталонашен лорайра а чIоагIъяра а къовсама интернациональни декхар кхоачашдерга.

КПЧ ЦК, ЧССР правительства, Къаман собране члений группа КХАЙКАРАЛ

Чехословаке гражданаш, болхлой, ахархой, къахьегача интеллигенце викалаш, маIа вахи кхалнахи, кагирхой!

Политически никъ моллагIа лелабора, моллагIча къамах вар, моллагIа ды лелабеш вар, общественни гIулакхаш моллагIаш дар аьнна къоаста ца веш, массанега а, вай социалистически дахха еза йолаши белгтала из дахе доархIаши мел барашка, шо массанега а кхайк тхо мехка кхела къоастам хулча укх минуте. Вай исторе а дIахо вай социалистически демократически наькъаца дегIаахара эгара доархIамегIа дола гIулакх санна массаза а юкаргйолаш йолча минуте, деш дола къамаьл вайна тхьаь шера доаш хьийгача къица, доай халонаща, вай къахьегамна аьхача дезача хIамай хьакъехьа долча минуте, дола тIа ма барта тIа отталаьча минуте.

Тхо шуга кхайк КПЧ ЦК январски Пленуме парте ше заха доладьча а цу хана денз парте цIенача дег тIара бокъонца йола демократи бекъонца йола гуманизм, вай хьалхенерча цIена лоIуйла долаш мел болча граждашта еа йола кхелам хилийтар духьа доахача а прогрессивни гIанех харцахьа оагIорахьа пайда эцаш долча низаша вай социалистически строя результаташта кхерам тIабоссабаьча хана.

Парте инициативагIа вай халкъа вахарен уйлайн образо ма яхара хургдолча а общества сатех ерригa перспективаш шийца ювзаенна хургйолча а социализма керда сибат лохачен корадоагIачен наькъ тIа даьлар вай январе. ДIахача хана дуьлийтача гIалаташта гуччаха критика яьй парте. Из хоадамболлаш цIахийрайнйлар социализма гуманни демократически маIан белгтала харцахьдоакаш йолча, цхьанне бе Iадал доалладеча режима хана. Шена уйла йолаш болча берригача патриоташа хьинаре дакъа лоацаши хьалдоацаши из хоадамболлаш кердача хана чу елар эгара шенагIа йолча уйланца дIахьача халара гIалаташ толле а вай даьхене лаза, дIаьхий, ирал дола вахар хулийтаргдола хьалаш оттаде а дагахьа.

Демократен гуманизман хьакъехьарча вай халкъа уйланиц массаза а айхха шилаенна хинна керттера граждански бокъонаш цIаьха а юхаметтаоттайир наьха уйлашка а чакхдоахаргдолча гIулакхий программа, цу йIаьхача хана хьархIа йолча вай социалистически гIирс айбара платформа, вай халкъо шаккха а ца лаьнача тайпара чIоагIа хьаллаьпача программа прогрессивни наьъаца а.

Эгара хьалха иштта массане къоабал а яь из хьаллацаро бакъдир вай керда никъ нийса, иза болаш. Наьха безам тIаозаш хилар. Цу бахьанa долчо къаьстта хьахьеккхар, январап хьалхагIарча хена уж деррига кхоачамболцарам хиндалолашехьа а. Вай халкъа юкъе социализма идеаша хIоаргга охаш хийца хилар, вай халкъо социализм ший вахаре хила доагIаш доли хIама санна доархIаш хилар: цудухьа вай халкъ бакъволчоан нийсачоан чIоагIа тIаккхувш хилар бокъонца хьакьекхал январски Пленуме белгальдьча прогрессивни идеалиха. Цу идеай новкъостална общество хIома бе-башха ца хетача укахIенц йоацача уйлан тIара кьакхар, хIаьта, цу тайпара, укахIенача, пайда эцаша йолча инициатива низ болча тоатола шеера хьабийллар кхачаIараш. Цу исторически тохкамаш геттара тика чакхдаьлар вай халкъ, шIаькха а хьахьеккхар цо кхетам лакха болаш ше хилар.

Халахете а, кердадараш дехачен эргалонаш ечен вай общества цу тайпах пайда вашие царте хIама IетоIадари общественна кулгалле политически моральни бокъо цуи ца хилар хьахьобхари духьа дукхача шорамка цу тайпара аьттув бола ца кийсъяларга хьежаш дагIйеча низаша шоаш лерхIар кхоачашдара а шерача политически арене довлара я. Ма дарра аьлча, уж аьттехьара низаш хьаллаьцар партена чухьарчен партийни органашкарчен белгтаарча низаша а, цу тайпара духьал а даьлна дIаэттар уж парте принципашта лерхIараштен, пролетарски интернационализма идеашта. Шоай низаш цхьана тIалерзалир цар вай политически реформа конституционни маIан цахалалаш тохкахара, уж тIалерзалир январе лаьрхIараш кхоачашдеш парте пачхьалкхен органашен лаьрхIа чакхдоахача гIулакхашта духьала къовсам лоаттабара. БIеха кампани вIашагIъеллар цар кхерам чIабоагIаш хилар наха хьалххашка хьекхайкадем цун чоалханерча хьалашка кийса къинь бIаргагон къамахчех хинна КПЧ кердача кулгала юкъера баракь а болаш болча къаьст-къаьстата функционерий сий доалар духьа. Цар общественни порядок телхавьй, юхахийтаьлй кIезига националистически уйлаш, цар кхоачанбалар кхьиметтел вай чехословацки социалистически даьхенах аьлдит дувцаьах, вай халкъа, вай парте, эскара, кхерамзлен органий цIенача къахьегамах аьлдит дувцарах, цар дIадехар вай арахьара политика хувцилга. Цар бIеха кампани кхьиметтел Советски Союзана барта чилараx, къаьстта а Варшавски договора гераашнарча низий штабной ученешца дувзаденна долча гIулакхех гIертайрга а хIаьта иштта социалистически мехкашца доттагIал леладоах гIертарга а тIаккхьачахь. Цу тайппара оттадир цар социалистически мехкашта вIалла а кетаргдоацаш дола хьалаш.

IалаьматеIа чIоагIа сатохаши кхетами хилар КПЧ, республика правительство, Къаман фронт.

Цхьабакъда, цудухьа цкъа даьха ца Iеш, къаьстта а майски Пленуме белгалдаьхар, эгара хьалхарча аргIанара декхар аьттехьарча антисоциалистически низий планаш юкъагIьахарах, моллагIча тайпара бахкда а гIалит долаш гIа бакъдарца чакхдоахача гIулакхий программа кхоачашъяра кхерам тIабоссилга кхоачаш ца хилийтарах, парте дIахорча наькъах дола дош экстремистски уйлашта гIехьа латтаяцаш а ца къестадеш, парте уйахIенача, прогрессивни ирос къестадерга Iалашдарах, мехка хьалххашка партийни пачхьалкхени аппарат, эскар, кхерамале, прокуратура, судаш, халкъа милици йола хьаллацарах доацна аьлча — гIулакхаш пачгIалахьарах лаьттан хилар.

Цхьабакъда, цу дера цIенаьхи сабарахи цIенхашттара политически доа парте белгтала демократически хьесапе къестарахи парте низ ца а гуш, цун мелал гуш хиннача аьттехьарча экстремистски низаша кхы а тIехкагIа чIоагIдин шоай гIулакхаш. (Йистедоалар шоллагIча агIо тIа)

КПЧ ЦК, ЧССР правительства, Къаман собране члений группа

К Х А Й К А Р А Л

(Йистедоалар. Долалур 1-ча агіо тіа).

Праге, вайна ма харра, стихийни, дукха зарам нах гулбенна собраьеш йолча хана лертіардаьнна къаьхьлаш дарга дІалахьчар гІулакх, тайп-тайпарча элементаша партин цкъа санна дуккхаза а шоаш цу собранешка даьхна лаца кхийла цуй викалаши сийдоацаче а боахаш. Города юккъе гуччахьа дІайолаелар, хаьвкъа милици дІалаккхара тІехьа подписаш гулъяра кампани. Улицашка хулаш хиннача цу стихийни митингашка шоаьта хетар дувцаш къамаьлаш даь коммунисташ анжегІча тайпара социабора, цкъа санна, дукхаза а парна дукьалйаьхаб физически низ. «Автопрага» яхача заводе письмона кулгаш яздаьрех дукха баранка, хьыметтел балхара а дІайоахдаш, эхь доьча тайпара гІолал еной. Колайоаеш тІа, хьайлагІа цуй доагІача тайпара дале а, кхыча тоьаргІча нахъкъашца дІахо а гІерт кулгалдеча функционерех, хІаьта на вІашагІбелла тайпабоьлх укх тІеххьарча денош боарамал тІехбаьннабар цьттехьарча экстремистий группа гуччахьа чухьалхар Прагерча КПЧ ЦБ секретариата эланена. Экстремистски низаша, цу тайппара, парте яхар дІа ца а ацам, кхы а дукхагІа чІоагІбир шоай тайшаболх, фуннагІа-моллагІа даь а вай нехха дов гІоттаде гІерташ. Цу тайпара хьал кийеделар кІалгІолла вай парте вогкалава а кулгаш дальча вежарашха йолча коммунистически боллдейн партей Братиславени декларацегара хьадоагІаш дола декхараш дани вехка хьалхдаьшка телхадеча хана.

Граждананаш гражданкаш! Тахан карта тІа оттадаьд укх тІеххьарча 20 шера къахьегача вай халкъа карагІ мел даьнна хІама, карта тІа оттадаьд социализмана карагІ мел даьнна хІама. Кхерам тІабессаб январе вай дІаболабаьча вай социалистически демократе валькъа йоесса ца йиш, социализма ларда шийна а, вай республикана а.

Вай халкъа хьалхашкара боккха бехктокхам, боккъонца йолча патриотизма йокъа уйлаш, дунен халкъашта юкъерча социалистически солидарноста уйлаш кхета а еш, тхоай интернациональни декхараш кхета а деш, оаха тхоаьта хьатІанийцай вай социалистически кхоаиени вай Даьхени дукъа декрига патриотически низаш кхотадара инициатива. Реакционийбаьн Липан трагически кердаккхар шоре хургболаш (1434 шера Липана юхле хиина дов да духецаро.) бола вежарий боабеш къовсам оттар кхерам хиларе новкъостал деха Советски Союзагеж кхыча вежа-[illegible] долча социалистически мехкашкеи кхайка аьнна исторически решени тІа ца кийача на долача кхоачадаьд тхо. Вай союзникаша из новкъостал даьд вайна 1945 шера, вай долаш хургхиларах е ца хиларах дела къамаьл юкъедаьннача хана а санна.

Беррига граждананаш тІаьхьех оаха вай союзникий эскарий доакъош массе оагІорадьяра хьалхацара. Революционни переворота кхерам дІабаькхьачул тІехьагІа союзнически бІунаш Чехословаке территоре тІара хІаьгІоргда. ХІана Чехословаке территоре тІа мел бахча кхыча мехкашкарча налаша йиш а вай дешча йоснаьлах дІахо а лайда эца, цар кхерамалеи кортамукъаьлен йизза гаранти еина хургъя, нагахьа санна вай законашца кхар дош уж хуне.

Вай халкъа хьалхашкара, вай болхлой класса хьалхашкара, вай мехкий хилкъаьнта хьалхашкара, дунен халкъаьнта юкъерча болхлой классан дунен коммунистически болашки хьалхашкара бехктокхам гІертара дица кхета а бец, укх шІенхаштача минуте тхо кхайк шуга, республика гражданаш, социализма, прогресса, январе даьцача дакъал тІехьагІара керда гІулакх иза долаш. Советски Союза доттагІчуча къамраьца доцча кхыча вежкашцарчеи доттагІала гІулакх деза долаш йолча, реалистически уйла еча парте ядроа гонахьа кхетадалада шо тІаьхьехаш.

Шун инйсача уйлаех, хьакъалах, политически сакхетамах чІоагІа дог тийша а долаш, оаха тІаьхьех шо, вай Даьхен беррига тешаме граждананаш, болхлой, аьхкхой, интеллигенте викалаш, маІа нах, кхалнах, кагирхой. Къаман фронта уналшева шу, тІема гІулакхтам тІара нах, кхерамален фрагивой болхлой, коммунисташ а коммунисташ боацараш а, беррига тешаме нах моллагІча реакционни низаша, картена арабьяра е чухьара уж дале а, дІахо еча наступленена шоай хаьдача гІулакхашца, хаьддача наькъашца декъаьаре яра. Кегар юкъе ма болийталаш, хІалак ма хилийталаш, анархи ма еттийталаш, сагеми порядкеи лоаттаелаш.

Январе кхачча хинна практика оаха тІаэцаш яц. Оаха ихьанкха тайпа а хулийтаргьяц дукха а дукхавай хьала хоршамбоцаш, парте дакъадара дахьйа вай къахьегамхоьйна карадаьннача социалистически хІаминтей кхерам тІатийса а белгІала низ юкъе а боакъаш доа гІоттадарца хувзаделиа долг гІулакхаш вІашагІехьадахара новкъостала даь а йола сий доацача яьнна январа хьалагІара методаш кхаоттара белгало. Кхыча бесса, тха безам ба боккъонца хІанзара, керда хьакхелаш, гуманни йола социалистически общество, марксизмана-ленинизмана лард еллараштех Октябрь кхотбаьннача тІехьагІа уж кхоачадоалой болабенниараштех мехкашта общество хьайргІ вай хуташ йола январа прогрессивни идеаш лорае а кхойхаш хилхадь дІачахьаеха а.

Тхо тешаме а да, чилкъалаша тешайе а хургда республика хьавижа 50 шу дизарца, фашизмана духьалерча къовсама васкетацци, къаман демократически гаьнахаца, словацки къаман восстане, 1945 шера май бетта Праге хиннача восстане традицешца, «Цхьа тІа тІехьашка ца долаш, дІатьахаватаьйа долаел» чыйна 1938 шера февраля баьча революционни тІехьехамна юкъеьна йолча вай прогрессивни къаман традицешта. ВІарга, ца санна лорален мцалерга оаха вай вежарашха доа Советски Союзехьарча, цуй халкъашца, дунен социалистически содружества дербарча йоахий халкъашцарча, мирана, демократе, прогресса, социализма деррига низаш барт-цхьоагІоен доттагІалеи гІулакхаш — вай вай мукъагІа, кхачорех тийша хІама доашим, къаман паччахьалкхени суверенитет йолии хилара вайна тешам луш а доаий ца хіача юха а кердача Июнлама-йоеша, 1938 шера на хьонарыргІаьнта вай юхьдухьал оттаргдолаш а йола уж ганзаш. Социалистически мехк сашиец социалистически содружествах доалла цунцара дІакхастаргдоаца дахьа саннеи кара дегІарахлургъа Чехословаки; цуй низои чІоагІалох хьахулийт дунен халкъанта диъерча революционни болама дІакхоча перспектива лардаш; социалистически лагерь хІара махьярош толхайрош чот-ца йалцаш дегкха зулам дергдар революционни прогрессов дунен тІарча социализмаш гІулакха.

Тхо шуга кхайк, деза граждананаш, тІабоагІача кхерама вай цхьана чакхдоахача гІулакхашца дукхаленна оттаргхиларах, хІана тІаэттача халача хьала вай цхьана чакхдоахача гІулакхашца кІалхардовргхиларахи вай Даьхенна а хІанзарчеи тІадоагІачеи ноахалашта а ираз дола тахавеи кхоалеи ІалашъергхиларахІ а боькъенна дог тийша а долаш.

Шумански доазон тІарча доамалкара хьаьла Чиерне-над-Тиссага кхаччалца, Крконошагара Дунаи бердашка кхаччалца дола шо деррига а оаха тІаьхьех деш дола къамаьл вайна «демократи» «социализм» яха дешаш вай дувзаш мел долча хІамай хьагтъехьа долча укх деной довали шІенхаштали кхетадара, шоай бехктокхам кхетабара, дІахорча денощка вай хила езаш йола бартцхьоагІои вІашш юкъера тешами бозаш хилара.

Оаха хьалхе делаш йола принципаш я а я, дІахо хург а я гаьннарбар гуш, порядок, прогресс йолаш хулга, социализма баькъари перспективен, паччахьалкхийн суверенитет а кхотаевна солидарность а.

Даькъала а хийла, тха а дукъа демократически социалистически Чехословаки!

Вежарашка дахча мехкий правительствашкарен Коммунистически парташкарен кхиакъестай дийца КПЧ ЦК, правительства, Къаман собране членийн группа.

ОТЧЕТНО-ХОРЖАМА ПАРТИЙНИ СОБРАНЕРА

БЕРРИГА НИЗ — декхараш кхоачашдара

ПХЕ шерА цдак хамал хьалха кхоачашъяра, В. И. Ленин ваьча дийнаьх дезз 100 шу дузача денна сийленца вакъадахара шерра социалистически яхь йоаржаьй Грозненски локомотивни депо вксплуатационни цеха машинисташа. Цу яхье царна карагІдаьнна къахьегама толамаш дог гІоаддоаш да: пятилетка шин шера план 112 процент кхоачашъяьй. ТІехдика къахьег цеха коллектива укх шера а. Мухьаш кхаьяра воркІ бетта план хаьал ах бутт хьалха кхоачашъяьй, 500 тонн совгІа дизельни доагор, дукха электроэнерги кхоаьй, планал совгІа 82 эзар сом пайда баьб.

Ши-шегІа, хьахиннадац уж къахьегама толамаш. Цуй цеффтера бахьан да дакача боарам тІа къахьегам вІашт ІехьбакКхар, чурча резервах бизза пайда ийбар. Из деррига вІаштІехьдоаккхам дика болх чакхбаьккхай цеха партийни организаце.

КарагІдаьннчарна итог еш, хьалхашка латта декхараш белгалдоаьш, нийсдуча кхоачамбоацарашта кІоргга анализ еш къамаьл хилар укх денощка хиннача цеха отчетно-хоржама партийни собране.

Докладчико цеха партбюро секретара Привалова дийцар отчетни муьлах партийни организаце баьца балхах. Цехоя парторганизаце учете латт 261 коммунист. Из боккха низ ба. Производстве даим хьалхе лелаеш, шоашкара хьокхам телаш хьабоагІа царех духхагІбараш. Къаьстта дика къахьегаш, общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш ба тепловозаш декхараш Шмарциков Александр, Агасиев Андрей, Боков Сулейман, Дудургов Султан, Потемкин Геннадий, Мельников Виктор, Зайченко Иван.

Дикка болх чакхбаьккхар цеха партбюро планированиеи экономически стимулированиеи керлача системе цех болх барга йоалача хана а дьнначул тІехьагІа а. Цеха партийни собранешка уттадир коммунистий авангардни лоархІам, цар бехктокхам лаккхбара дешаш. Дига шерра юцар депо толашагІйолча цехаша Іоаль опыт. Къаьстта теркам тІабахийтар партийни организаце коммунисташта, парте боацарашта юкъе шерра экономически знанеш йоаржаре. Цу гІулакха даьрхІа вІашагІъеллар экономически анализан бюро. ХІана кердача хьалашка цех болх беш йолча хана партбюро зийдалийтац экономически хьокхамаш тоадара, чурча тороеех кхы дукхагІа пайда эцара дола дешош. Уж къастдастта дувц цеха партийни собранешка, партбюро заседанешка. Белгалдекха дезаш да хІара партийни собрани лертІа чакхъяккхара партбюро нахаддаш теркам тІаухийтам хиннаца.

Пренешка къамаьлаш даьча коммуниста Гамзатова, Гнида теркам тІабахийта дийцар коллектива юкъе социалистически яхь йоаржара дола дешаш. В. И. Ленин ваьча 100 шу дузача денна сийленца накъабахара тепловозий машинистащ цар гІоенчашеи социалистически яхь дІайолаьй. Бакъда, социалистически яхь кулгалдеча партбюро балхана ниййсденнад шІенхаштаре кхоачамбоацараш а. Царех цеффтера дар да — яхьа итогаш партбюро заседанешка хан-хаддахьа юкъаш ца хилар, толашагІболча машинисташта карагІдаьннар шерра дІа ца дохайтар.

Коммунисташа Безлепкина, Сухорукова дийцар поездаш кхерам боацаш лелийтара хьакъехьа. Цеха коллективе хІара шоллагІа машинист е цуй гІоенча поездаш кхерам боацаш лелийтара общественни инспектор ва. Укхаза вІашагІъеллай общественни инспекторий совет. Цо цахадьаш тІаьхьожаш лоаттабу техха хІама чакх ца дайлийтора, цаІ локомотив хьежа а хьежа тахкаиза ара ца йалийтара тІехьа. Депо дохъеннай брак, къахьегама дисциплина, вІоаштІехкий. Цхьаболча коммунисташ массех партийни поручени лу, хІаьта вожаш уж йоацаш хул. Партбюро заседанешка дувцаш коммунистаьа уж кхоачашъяра дешаш.

Партийни организаце дикка тоабаьб идеологически болх, из организоаккхаш къаьстта теркам тІабахийта дийнаб коммунистий, парте мутІарашка боацарий дешар вІаштІехьдаккхара долча дешашта. Юкъъанцара политически, марксизма-ленинизма ларда юкъе, семинарски группашка дешаш чийнаб беррига коммунисташ. Вахарна айхха юцаш, дика вІаштІехьйоаккхаш чакхйийнаьй занятеш пропагандисташа Мимокошвили, Чебанова, Котелевски. Завгородние кулгалдеча школашка, семинарски группашка. Бакъда, кІезига даь кхоачамбоацараш а. Цхьаболча пропагандисташа кІоаргга мусаш Іомаеш йола материал, коллектива хьалхашка латтача декхарашца айхха юзаш на Дукха хоттигаш ийбелу занятеш а юкъъетам. Масала, дІалахача шера коммунисташ Симоник, Вагнер, Топалов вовза — кхоаш мара чийнабоц занятешка. Партбюро мий заседанешка хан-хаддахьа тийцатеч политпарта зевцьяй балхах, толашагІболча пропагандистий опыт вІашагІтехаш.

Коммуниста Андриевски дийцар цеха комсомольски организаце балхах. Цеха беррига 17 комсомолец ва. Ленински комсомола 50 шу дузача денна сийленна вакъабахара къахьегама вахте эттаб уж. Дика болх бу укхаза тепловозашка техническиз хьожача А. Котова кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригада.

Укх денощка тепловозникашка лакхдаь социалистически декхараш тІайийцад. Уж кхоачашдара эпар фуд, мишта вІаштІехьбаккха беза шийй болх хІара коммуниста — из дар докладчико а пренешка къамаьлаш даьча коммунисташа а дийцачун маІан.

Лакхача идейни боарахе чакхъяьлар цеха коммунистий отчетно-хоржама собрани.

КОМСОМОЛА 50 ШУ ДИЗАРГА

МАССАНАХЬА ХЬАЛХА

КПСС XXIII-ча съезда шІи лелаеча Грозненски крекинг-заводе цхьоалагІча цеха коллектива бархІ бетта план хаьал ши кІира хьалха кхоачашъяьй. Бутт чакхбалалехьа планагІа аьрхІачул совгІа арахецарьа миллионаш гоний мехкадьтта продукци.

Йигта лакха къахьегама толамаш доахача хьинаре дакъа лацад Ленински комсомола 50 шу дузача денна сийленца накъабахара къахьегамаш вахте эттача цеха комсомольцаша, кагирхоша. Цеха дукхагІболча комсомольцаш кагирхойи коммунистически къахьегама ударникий цІи лелаеш ба.

Комсомольцаш шоай балха гІулакх кхо бу уж. Шийй болх кІоргагІа товза гІерт хІаравар. 35 совгІа замита сагу йойа деза багІа болхлой-кагирхой школашка, институтанца, техникумашка. Укх шера Грозненски мехкадьтта институт чакх а йьккха инженераш болаш бола бу царех 4 саги. 15 болхлоеш дакхьаьй балха разряд. Цар а керда болча баьхкача кагирхой а квалификаци лаккхьяра, царна шоай специальность евзалийтара чІогІа новкъостал ду дукха хана деза цехе болх беча йоккха опыт йолча технологаша.

Шоай дезача шІейна дика кийчо ец ба цеха кагирхой. Цеха гонахьа комсомольски болх мий. ШІегІай гьнаш, дукха дизант. Дукха тайпа аьвк Даьхенна хІаьнчах.

Цеха комсомольски организаце а хьалхара моттиг лелаю заводе. Хаьнаньхьа араеец комсомольски «Крокодил». Дукха ца йоацаш кийчъяьй «Ленински комсомола 50 шу» яха стенд. Ленински комсомола хеталь заводе хиннача спартакиаде хьалхара моттиг дьлалай цеха комсомольцаша. Из бахьан цеха кагиркомета оаьр заводеа караьн кара тела кубок, горад Тбилисе экскурсе бахийтар.

Балха тІа лакха къахьегама толамаш лахараде совгІа, общественни балха тІа а хьинаре дакъа лоаца комсомольцаша: слесара Попов Александра, оператора гІоенча Васильева Людмилаг, Королев Николая, лаборантка Соснина Валентинае, кхычар.

СУРТА ТІА: А. Попов, Л. Васильева, Н. Королев, В. Соснина.

М. Панова сурт.

Дезача цІейна

«ВЛКСМ 50 шу» яха цІи лекхара республика комсомольски организацешта юкъе инициатор яр Гудермесски района «Октябра 40 шу» яхача колхоза комсомольски организаци. Дукха ха йоацаш шоаш даьчун хьалхара итогаш дьй кагирхоша. Итогаш хьахьекхар кагирхой балха овсаре 7 процент лаккхъеннаьта. Іаьлмате дукха доагор кхоаьльта, гулдаь паччахьалкхенна 5 тонн тілла аьнк дІачузеннаьта. ХІаьта комсомольска-кагирхой звенона 500 гектар майдан тІара план 16 центнер йолаш хІара гектара тІара 28,1 центнер кІа чуийнад. Къоначча механизаторашц беррига юь тІабахийта къахьегарах 9 дийнахь дов ца деш алат чуийца аьлар колхоз. Алат чувлача дика къахьийгар комбайнерашакомсомольцаша Д. Тимирбулатова, Ш. Оздамирова, С. Эпурова, К. Ханоева, кхыча лукъха кхьбараша.

Алат чувлача хана къонача белхалошта юкъе социалистически яхь вІаштІехьъъаккхар комсомола комитете, цуй хьадаш белгалдаьлар. Яхьа котбаьннарашта кирара-кара тела вымпелаш, мандаташ телар. ХІаьта комсомолец Д. Болтаев керте латтача «Комсомольски прожектора» лоттІа терхадора кхай тІа хаьнатхьа кхача хьатІакхтаьхьара, ехача тракториста, комбайнашта запасной оттхалаш эра, «молнеш» арахецара, кхыча кхыдола дешаш.

Хьинаре дакъа лоац кагирхоша хІанз хьаййбашта доакъар Іалашдеча а. ХІанале 150 тонн мохш доакъар кийчдаь дІаоттадаьа цар. Дика теркам комсомола комитето кагирхой салоІам вІаштІехьбаккхара дешаш а. Колхозе вІашагІъелла болх беш я волейболах, футболах, ехача атлетиках йола секцеш. Сайрейна болх йистебаьлча дукха адам гулду спортивни площадкаш тІа. Малх чубаззалца хьадаш спортивни ловзарашка дакъа лоацарий гІараш, белар. Цул тІехьагІа иллешца колхоза клубе гулду уж.

Юбилейни шера дикка дегІаелай колхоза комсомольски организаци. ХІанз 60 совгІа комсомолец ва цуй мутІарашка, царех 20 саг укх шера хьачуйнна ва. Укх шера шоай кулгашца салоІама парк йиллай кагирхоша нахах мехкарашех. «ВЛКСМ 50 шу» яха цІи еннай цар цунна. ХІанз из тоаьра, хоьъара балхаш ду цар шоаш мукъа болча хьаа.

Коллектива, бохама гІулакхашца хьаьт долаш, моллагІа тІадилла гІулакх чакхдоаккхалургдолаш я колхоза комсомольски организаци. Ленина дешаш дега я кхоабаш комсомола комитета балха кулгалду партийни организаце. Колхозе кагирхоех дьнва доа дувцац комсомола комитет юкъе йоацш. Кхача тайпара хила йиш я ец, — боа партком секретара Гехаев Хизара. — Кагирхоех тешаш хила еза партийни организаци, хІаьта цуша цхьана тІадайлдачь гІулакха цар бехктокхам лакхъе а декхаршйла ба коммунистих. Цухьа кагирхошта юкъе беча кхетама балда яхха теркам тІабохийт цар бехктокхам лакхбараш болх бе уж Іомабараш. Кагирхоштех комсомольцаштех дагга латтар, царна мишар фуд, царна ха дежа тІаьцима шоц дола гІерт партком. Кагирхошта юкъера кхетамца болх дика вІаштІехьбаккхарех, укх денощка республика комсомольски организацешта юкъе ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкомо белгалъяьккхай колхоза комсомольски организаци.

ВІалла шоко ша къона колхозникаш комсомола 50 шу дизара денна дика кийчо я нахъагІоргхиларах.

З. ИСАЕВ.

КАГИРХОЙ СОВГІАТАШ

Шоай йоккхагІйолча мехкален традицен дегІа а кхуваш цар сийлен гІулакхий леррагІа болх «Сунжанефть» НПУ кагирхой. Комсомола сийлен цІейна — 50 шу дизара накъайоаллаш дика къахьег цар. 175 сагах латтача техникий, инженерий, операторий коллектив комсомольски организаце тІаерздаьй Ленински комсомола 50 шу дизараш В. И. Ленин ваь 100 шу дизараш сийна тІанийца социалистически декхараш кхоачашдара. «Коммунистически къахьегама ударник» яха цІи яккхара къовсам эттийб кагирхоша. Укх шера воркІ бетта социалистически яхь итогаш еш 43 къонача специалиста коммунистически къахьегама ударник яха цІи елар.

Зевна-дея шоай норман 110—115 процент кхоачашъю комсомольцаша цхьоалагІча промысело товара Иващенко Васила, бурувлаттача контора ремонтно-прокатни цеха токараша Коваленко Лидие, Серкова Любае, Кучина Тамарае, кхыча дукха къыбараша а.

ТІайийца хинна социалистически декхараш къонача бурувлеттарашла хІанзале 85 процент, хІаьта электромонтажни мехкдаьтта доаккхачен цехай комсомольцаша — 90 процент кхоачашдаьд.

Кагирхой хьинар кхы а лакхдуш латт.

Р. МАГАМЕДОВ,
ВЛКСМ «Сунжанефть» НПУ комитета секретарь.

ЦУННА КОРАДАЬД ШИЙ ИРАЗ

Лакхача хьоккамашца накъабоагІа В. И. Ленина оьздеш лелаеча цхьоалагІча промысла мехкадьттахой шоай дезача цІейна. Планал совгІа 9 эзар тонн мехкадьтта дада даьрхІача 16 эзар тонн тоатори 4,8 миллион кубометр попутни газ ебкхай. Уж толамаш доахача шерра дакъа дІайоаллар цу коллектива хІара саго.

Царна на шоллагІча бригадера оператор Долохоев Ахьмад. Сабераха вияза, кулгаш балхага даьнна саг ва из.

— Дукха специальносташ хийлар аз сайна беза болх корабалца, — яхаш дуц Ахьмада ше. Тоьал ха яьккхар Павлодаррерча цхьан заводе слесарь волаш, нул тІехьагІа аьнка цхьара болх а бир. Цо болх дика бавлга гучадоккх цуй къахьегама книжка тІа дІаяздаьча итташ долча баркалашо. Ше ваьча хана цІавенача гІехьагІа мехкдаьтта промыслашка воаза из. Аз кулгалдеча бригаде операторалла хьожаву из. Болх дукха безача Ахьмада дукха за ельнавр коллектива юкъе тоагІа дакъа дІаладаь. ДоттагІал ю фонтанни скважинашта гІулакх деча воккхагІволча операторца Луценко Яковца. ХІара Іуьйрийна цхьана эрабоаь уж объекташка хьажа. Якова дІайовийт Ахьмада фонтанни арматура балха оамал, мехкдаьтта мишта доаккхеи магистральни мехкдаьтта провозаш мишта вІашагІъехки. Кеда веначча болхлочух хІара хаттара кхетаргволаш шоц ду. Сайрейна дукха саьлташ доах Ахьмада технологически мехкдаьтта доаккхара къайленаш йовзийта книжкаш дешаш. Укхаза кхетаву цо шийна мехкдаьтта доаккха говзах боккъонца саьнечашта.

ХьатІоьт балха разряд лакхара хьахеш дІалу из. Зехьа ненияр хьийса цуа. Дика дІалу экзамен. Ер вав шу ца хІанз Долохоев Ахьмада мехкдаьтта доаккхача коллективе къахьега.

Сованка № 750 йолча установке гІулакх зе опыт йола оператор шар. Чолхъанерча установкаех а из установка. Дукха лаваеш, гонахьа из цу тІа болх беш. 1959 шера бурув тІеха лара хьалхара нелаьш скважина я из. Цу сийлен установе хьожаь Долохоев. Дика къахьегарца чІоагІбу Ахьмада шийх новкъостий бенна тешам. Цуй установкаш часгаза шІенаш, оборудовани басар хьокха, гонахьа бетонни някъаш дехка, шоа, саьлташ еІа я. Дийнахьа дуьйн 1000 тонн мехкдаьтта чакхдолу цуй установке гІоьла. Дукха ха йоацаш дІайахьача производства культура хьинаре еррига промысле цхьоалагІа моттиг яьккхай Ахьмада къахьегача установко.

Дукха хувцачаш хиннаб операторан вахаре. Укх промысле дІанйцаш из коммунистически парте мутІарашка, шоллагІа шу да партбюро членаш из хержа а. Цига школаца гІо деш йолча совета кулгалхо ва из. Цудукхьа част-кастта дуд мехкдаьттахой бераш деша цагІача школашца вахе, цар мишта деш хьеж.

ЛоархІаме дакъа лоаьц коммунистически къахьегама цІи лелаеча болхлочо рационализаторий балха юкъе а. Боккха экономически пайда бир укх шера балха юкъейихьача цуй шиа предложение.

Ший балха ираз корадаьд Ахьмада тха мехкдаьтта доаккхача промысла коллективна юкъе.

Х. НАЗАДЗЕ,
«Малгобекнефть» НПУ цхьоалагІча промысла мехкдаьтта доаккхарий бригадир.

СИЙЛЕН ДЕКХАР

В. И. Ленинь цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводо технологаша бокхача безамца ІомабуВ «Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахь дезз 100 шу дизарца кийчо ярах» бола КПСС Централен Комитета тезиш. Шоай беррига низ тІабахийтаб цар цу исторически датана кердача къахьегама толамашца накъабахара.

Укх денощка къаьстта дика къахьегаш я Шарый Григорий Ивановича кулгалду № 10 йола установка коллектив. Технологаша даьрхІад В. И. Ленина 100 шу дузача дийнахь, 1970 шера 22 апреле, цхье шера план кхоачашъе. ТІайийна декхар толамца кхоачашду цар — хІара денна тІеххкоачашъю сменни заданеш: планал совгІа араеца итташ тоннаш сийлаха мехкдаьтта продукташ. Из бахьан толаш установка коллективо толамца кхоачашйир бархІ бетта план.

Ленински нахта денна локкхий къахьегама толамаш доахаш дІахьу операторашна Досаева, Макарова, Равова, Григорьевас.

М. АБДУЛАЕВ.

НАЬХА ХЬИНАР АЙДЕШ

Дика специалист а общественник а хиларах тарра вовз Наурски района «Комсомольский» виносовхозе винпунктера керттера винодел Евлоев Іабаса Мурад. Производственни общественно-политически темаех лаьна винзавода болхлошта каст-каста лекцеш еш цо, хІаьта заводал совгІа, совхоза партийни бюро оттаьча графикагІа укх тІеххьарча хана цуй лекцеш еша йийзай 3-ча отделене комсаш лелаерашта, гІишлошъерашта, кхычаьа, Винзавода болхлошца беседа еча хана аьттув бола чинзут дІаяхийтац цо виноматериалаш дикагІа хилийтара, кхерамален техника боккъонаш кхоачашъяра, тайп-тайпарча материалий хьурмат дарен кхом барен, къаьстта а чхьагІар кІечудувттача хана Іоухаш доьра вІелигарва дешаш ца дувцаш. Цхьабакъда, производственни дешаш дувцарах кхоачамбаь йоеаш беседаш. Пов. М. А. Евлоева политинформацеш ю, масала, «Къахьегамхоьта коммунистически кхетам балар», «ЛаьрххІе къовсам лоаттабе буржуазни идеологена» яхараш санна йолча темаех тьцца а. Лекцеш еша ше кийчлуча хана цо пайда эц совхоза библиотеке долаш долча тайп-тайпарча литературах. Пов. Евлоева дика теркадью текущи политически событеш, къуйбедьененьетнамски патриоташа американски тІабрахошта духьала доаттабеча къовсамах, тайп-тайпара социальни строеш йола ши система малхаре яхарах, империализмана духьала лоаттабеча къовсаме социалистически мехкаш кхетадаш цхьоагІо йолаш хилийтари дукха КПСС-он вежарашка йолча кхыча коммунистически болхлойн партешоа лоаттабеча къовсамах дувц болхлошта.

ХІанз района, шоай совхоза коллектива декхарашца юза а ювзаш «Укх пятилетке НохчГІалгІай АССР халкъа боахам зогІаллар» яхача темах дьяца лекци ена кийчлуш ва пов. М. А. Евлоев.

Политинформатора М. А. Евлоева еча беседаш тоьал дика новкъостал ду коллектив кхетаара. Производстве хьалха латтараш тІа-тІа дукхагІа хул, царна юкъе ба, масала, шоай смене заданеш дукхаза а тІеххкоачашъеш бола новкъостий: коммунист, бонда-ралла болх беш вола Григорий Тодор, слесарь Черников Василий, винцеха болхло Лузанова Блоаху, чхьагІар чудувттачара болхло комсомолка Чиж Татьяна, дукха кхыбараш.

Укх тІеххьарча хана пов. Евлоева инициатива бахьан долаш массеха гІулакх чакхдаьккхад цо кулгалдеча предприяте къахьегама хьалаш аттача дахара. Масала, чхьагІара материалаш кулгашца хьа а хьегаш, хьувзаш чуюттачи йохча шоантовй система 60 процент хийнай мгина подмигий система а оттаь. Нагахьа санна хьалхагІа цхьан болхлочун сменагІа 40—50 бошка ява шІенье кхуван хиннадеце, механизировани система юкъейоалаьчул тІехьагІа 150 бошкага дІакхоачаш шІенье уж. Промышленни эстетика юкъейоалаергйола дешаш гІертаду М. Евлоева. Винзавода территоре тІа фонтан оттаьй, аьнкъашта йисте гІолла зизаш дегІад, дуаьош кхьй, шІенен цхьалхо йолаш я территоре тІа.

Винзаводе дІачуводдача хьалтеха доакх доа кийчдаь социалистически декхараш, коллектив тІаьхьех цар 1968 шера планагІа 362 эзар декалитр чара хьае ца еаш йола виноматериалаш 381 декалитр хьаьра, белгалдаьннача денна — В. И. Ленин ваьча дийнахь дезз 100 шу дизара даха доагІача тайпара накъадахара. Политинформатора, парте идейни Іуьхо ше хиларах тарра шийна хьалхашка декхар оттадаьд масса тайпарча идейни политически средствашца къахьегамхой деррига низаш декхараш кхоачашдара сардагІдаха тьлна.

И. ПЯТИРУБЛЕВ,
КПСС Наурски райкома инструктор.

ХА ДIА МА ЯХИЙТА

Юртбоахама къахьегамхоша ди тIехь духхагIа Iалашду Iана замалахь хьайбашта аша доакъар.

Цу дакъе геттара чIоагIа аьттув баьхнаб Науроки района Ленина цIерагIча колхоза. Планах доагIар 11862 тонн долча 20-гIа август хьатIакхоачаш цар Iалашдаь дIаьнна доакъар 9553 тонн да е-дерригa эша-чох 81 процент.

Цу района «Красное Знамя» яхача колхоза Iалашдаьд 3248 тонн доакъар. Цох 85 процент чул.

Республике кхы а дукха да цу тайпара кхоачамболаш шоай хьайбашта доакъар Iалашдеш дола боахамаш.

Республика бIарчча хьакйнача соалха укх хана. Хийначул 10 процент дукхагIа ца ... бохамашка гIожа доакъар.

Цунна цхьана белгалде деза цхьадолча боахамашка доакъар геттара кIезига Iалашдаьлга.

Из тIулакх лелара леладу Грозненски, МалгIабика, Наьсарен районашка.

Хьайбаш лелаярта диллача Грозненски район республике боакхагIчарех я. Из ишта дале а во леладу укхаза доакъар Iалашлара балхаш укх тIеххьарча шерашка. Эргадаьнадаш гIулакх укх шера а. Доадам болаш хал боахамашка гIожа доакъар, керттерча даькъе йол.

Концентраташ салоси мел дукха хуле а пайда бац, нагахь санна йол ца хилча. Цох тайпа да шура дукхагIа някхар.

Совхозашкеи колхозашкеи кхоачамболаш доакъар кийчдара торолаш болаш я. Йиш йолча шоаташ хьалха эза баьцаш. Дерриге ча арIаш даь дIаоттаде, духхагIа гIалмаш Iалашдé деза цар. Из хIара боахама ца дича дарелоанаш да.

19-гIа август тIакхоачаш республике доакъар Iалашдара йола сводки. (план проценташца)

РАЙОНАШ	Дерриге гIоле доакъар	Цу дийнахь
Ачхой-Мартана	46	16
Ведана	28	23
Грозненски	40	39
Гудермески	63	55
МалгIабика	31	31
Нахтеречии	61	45
Наьсарен	25	63
Науроки	63	49
Ножай-Юрта	34	40
Советски	9	6
Сунженски	49	29
Урус-Мартана	49	62
Шаьла	53	63
Шелковски	58	61
г. Грозный	26	38
Республике гIолла	47	44

Цхьа хIира мара ца йисаш мехкадьаттан газевин промышленностан дола цIей хьатIаххача. Цу денна сийлецца вакъа а болхаш, республикерча бурувдеттаранта ма эшша оборудовани хилийтара хьинаер кхо ца деш яхьаьер Грозненски ремонтно-механически завода коллективо. Ворхl бетта планан-совгIа арахийцир цо 179 эзар сома мехьа продукци. Укх бетта а къахьегама толамаш кхиадийтар. Шен декъадаьа план тIехкхоачушьйъ цар. Планал совгIа мехкадьаттахошта дIадийхьа оборудовани массехк эзар сома мехьа.

Социалистически яхье хьалха хетташ я А. В. Мирчев керте латтача мехкадьтта оборудованена ремонт еча участка коллектив. 30-ча июле кхоачашьйъй цо ворхl бетта план. ХIаьта хIаъалехьа сентябрь бетта чотах арахийцай 43 эзар сома продукци. Къастта дика къахьег цига токарша А. Горбачева, Ю. Григорьевина, слесарша И. Грачева, В. Диденко кхьичар. ХIара сменагIа нормаш 135—150 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТIА: болх беш ба слесараш И. Грачеви В. Диденкои.

И. Панова сурт.

КХУВШ БОАГIАРИЙ—ДЕННА ТЕРКО

БЕРАШТА ХЕТТАЧА ТАЙПАРА

ГОРОДА юкъе, В. И. Ленина памятника духьала да лукъха нах чубаха цIенош. Ленински района цIоллагIча домоуправлене чулоагIа уж. Цу цIеной юкъ кхоча коа дукха бераш да.

Дикъ яхи цу хьалха цу цIеношки бахача наьха сатем боабора харцахь лелача бераша.

Ший гIоначашца а берий дай-наной комитеташца а дага а яьнна, домовой комитета 20 шера керте лаьттача Машулова Анаида Исаковнас цу коа берий клуби майлен хьира план оттайир. Домоуправленерьза а хинна хьалхаьнцар Машуловай план, новкъостал дир цуна. Цу гIулакха помещени къоастайир, мебель елар, берий истола тIара ловзараш, футбольнии волейбольнии бурганаш, кхыдараш йийцар.

Ишта 1965 шера хьайийлар «Радуга» яха берий клуби майлен, А. И. Машулова заведующи а йолаш. Беранна беча балха йоккха опыт йолаш яр из. Школе, берий воспитателаш кийчбеча курсашка хьехаш, берий бешамашка болх беш кхиннай из.

Клуба членаш хилар вIачиск а дикка дешa дагIа бераш. Юххьанна клубе ухаш 20 бер чара занар, хIаьта хIана бIаь гирга бер да цига сецаш. Юххьанна хьачукхуала а беседаш а а бийзар бераша. Тайп-тайпарча ловзараша цар белам тIа а бохайташ клуб саналийтар бераша. Тиеккха тIехь — тIехьагIа дукхагIа аха дьалар уж клубе. Бераша хо а ца душ воспитатела лостам тешар берашна клубе еча занятенашта.

КIезига лацар клубе дахка ца туга, уличагIа лелаьга дукхагIа деша берашт. Царех вар Сережа а. Массанена эгжа вал на. Хьажа поагIа сагсанна ухар из клубе, цхьаккха хIамина вала дакъа лаца тигацар цо. «Из воалаш а мегарда вай-ма, —» аьлар клуба членаша. Кlайнк дIавахар. Дукха хо аьнхар гуча ца волаш. Юххера клубе вера из кхы Iе а ца венна. Ший спижкаш дера по библиотекаш. ЧIоагIа дакъа лаца воланелар клубе балха юкъе, библиотекера книжкаш дIаэде воллавелар, кхыдола гIулакхаш дара рьза а волаш. ХIанэ Сережа клуба дикагIберох цхьа активист ва, школе дика лера ца.

Сережа санна аьрдагIа кIаьнк вар Зайндт. Бераш та команда телилга дукха зеаар цунна. Клубе воагIар, бакъла ца воагIор укхазарча берашта новкъардар ле, уж ца ловзийта, кхарцахь лела. Дукха ха воспитатела тайп - тайпара педагогически приемашца ца бахъхача новкъа ваккха гIерташ. Цкъа Анаида Исаковнас аьлар Зайндилата: «Хьо укхаза харцахь лела ухаш вале, оаха массане а цхьан беча балха юкъе дакъа долаоргдолаш вец, клубе кхы ца веча бакъаза ва хьо. БIарчча бутт баьккхар цо клубе цул тIехьагIа оха ца воагIеш». Цу ханна, кIаьнка шийна а ца хойташ, цунна тIакхьожам лаьттабир Анаида Исаковнас. Ца мича хул, цо фу леладу ховра цунна.

Цхьа ха яьлча бераш та ходелар Зайндн сагоtлуш хилар. Юххера кхы Iе а ца венна Анаида Исаковнага но аьлар: «Айса леладьйрех дехке ваьнна со, дика а леладергар со, сайна тIадилла гIулакх кхоачаш а доагIар аз».

Ше аьхкар кхоачлилар кIаьнка.

ХIанэ клуб бIаьхий а: актови зал, тайп-тайпара занятеш е кхо цIа, 40 сага йола читальни зал, берашта гулдаь эзар совгIа книжка дола библиотека.

Клубе болх беш 10 совгIа тайп-тайпара кружокаш я. Лакхерча классашка деша 20 совгIа кIаьнк туристаш ба. Шин шерах ах шерал 30 совгIа поход яьй цар. Шаьла, Ведана, Харачое, кхычахьа хинна уж. 22 зийнахь Малхбузен Кавказе гIолла лекъ беш хилар бераш. Туристий городской кхоалагIча традиционни слета клубе туристашта туризме зика толамаш дахарах Москве баха путевкаш а еннай.

Ши шу да № 2 йолча школа 10-ча классерча дешархочо Ибербиев Шамала хьалхе лелаю фотоарий кружок болх беш йола. Укхаза истола тIарча фенекса кружок а я. Цуна хьалхе лелаю Зиновкин Семас. Клуба футбольни команда кийчъер а ца ва.

«Радуга» яха клуб вIашагIтехарехь цун дикагIа активистехь цIй да цига водинтентте деша ваIа Зиновкин Сема.

Iальнкаша сурташ дахкара, депка, кхыйола гоязлаш Iемаю. Парна гойт диафильмаш, ховаш книжкаш деш, фальгий леноп дIаккхухь.

Аьхкий берашта коа хьаела берий майда. Цу хана берашта юкъе кхета ма болх бу № 1 йолча юкъерча школа хьехархоша.

Клубера бераш пионерий Дворенех, цига дукхача кружокашта юкъе дакъа лоац. Цул совгIа музее, паркашка, гораде а цул арахьа а экскурсешко ух.

Клуба балха, берашта пайдане а сакъердаче а хIама вIашIтIехьдоаккхаш дукха новкъостал ду пенсионеркаш Л. А. Рытовас, Н. Б. Шатурова, Е. И. Хочевас, кхычар. Домовой комитета членаша Е. Озолана, Л. Новиковас, С. Новоселовас дика дакъа лоац клуба балха юкъе. Уж арIа-арIа дежурнеш кул клубе, беседаш ю берашца, кхыдола гIулакхаш ду.

Пенсионерийи берий дай-наной комитета членийи новкъосталца берашна хоза кийчьвй В. И. Ленина уголок, тIема сийлен уголок, пенгазет арадох. Юххьанцарча классашка деша багIараша «Фаьлгаш» яха стена кийчдаь. ВелгIалдьнна дикагIа да тха коара бераш, — йоах А. И. Машулова. ВIаши тойш, бевзаме, кIаьла, боккхагIбарий а шоайла а вIаши сийдеш, лоархIаш, эздел долаш да бераш.

М. ХАМАТХАНОВ.

Чуэцаш латт хьачаш

Тха Ачхой-Мартана района «Новосельский» совхоза сонни бешамашка да.

— Дукха ха ца тха совхоз вIашагIъелла, яхаш дувц № 3 йолча бригада кулгалхочо Чопханов Хьасана. Бригача бешамашна дIалоаца майда 175 гектар я. Цига Iажаш, кхораш, айва, хьачаш ба. Цох 80 гектар сом луш я. Iажаш кхорашки дукхагIа дола дакъе чуийца баьннаб. ХIанэ хьабоахаш бараш хьачаш ба. План 128 тонн мара йоацача 300 тонн дIабахьийтаб еча уж хIаназе.

— ХIара сага дийнахьара норма мел я шун?

— Бригаде 60 саг ва, хIаране норма — 100 килограмм я. Къахьегамхой шоай болх дукха безаш ба. Къаьстта белгалбе лов Мехтиева Лиза, Цукиева Аму. Норма пар 300 процент кхоачаш ца еш нагахь ди хилац. ХIаьта цар беш болча балха дикал-и юкца ваац: цар хьабаьхача хьачашта юкъе наI телха хилац.

Къахьегаш ба укхаза пионерски лагере салеIараш а. Уж 150 саг ва.

— Дика новкъостал ду тхона. аьхар, боах бригадира. — Цар норма бригада членашта яр массел я —100 килограмм, хIаьта а царел тIехьа биснц уж.

Шаьхка къамаьл хоада а даь йоккха ца йолча оагIорахь кулг дIахьекхар Хьасана. Цига уьшна тIа бIаргагора калай лела кIаьнкаш — на хоиш бьлийй а хьач баллийта безам болаш бац сона гуращ-м!

...Сиха дуа-хьачех тусараш, сиха доп уж мешадош тIа. Уралера металлургий, Сибарера гIишлошъерий, республика къахьегамхой истолаш кхоачайла цар.

Ю. ИГЕР.

КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА ДИКАГIБОЛА ТРАКТОРИСТАШ

РОСТОВ-на-ДОНУ, 21 август, (ТАСС корр.). Профессиональни говзал кхоачалара чIоагIа хола къаьмен дIахуш хилар Къилбаседа Кавказа дикагIвола 14 тракторист. Къилбаседа Кавказа дикагIбола механизатор — яхаро яха цIи аьккхара йола яхь Ростовски областа «Ростовский» яхача совхоза яхачка хилар. Цига даькъа лаьцар Краснодарски Ставропольски краяш, Ростовски областа, Дагестана Чечни-Балкхарой, Къилбаседа Ирий, Нохч-ГIалгIайчен дикагIболча трактористаш.

«Беларусь» яха тракторашц лелача трактористашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Ростовски областа «Целинский» яхача совхоза механизатора В. С. Олейникова.

ЧIоагIа къовсам хилар тIехьа тесса нух доаа «ДТ-75» яхача трактора тIа болх берех дикагIвар къоастаеча. ХIана аьча, хIаране 95 очко яьккхар Ростовски областа «Егорлыкский» совхоза трактористa Скляров Василий Сергеевичей Красноярски края Тихорецки района Ленина цIерагIча колхоза трактористa Хутесов Николай Александровичей. Чемпиона цIи яккхара жюре царна елар цхьаьккха а задани: лаьтта кIовсти ахар. Из болх дикагIа а чехагIа а кхоачашдир Скляров Василе, цунна хьожайир хьалхара моттиг.

Къилбаседа Кавказа дикагIболча механизатораш та — ахархошта В. С. Олейникова, В. С. Склярова елар чемпиона медалаш, хьалхарча степена дипломаш, РСФСР юрта боахама Министерства грамоташ. Царна шоай цIераш тIа а латташ сахьаташи телевизораши елар.

«ДТ-75» яхача трактора классах кхоалагIа моттиг хьожайир А. И. Шевченкона (Черкий-Балкхарой). «Беларусь» трактора классах шолагIа моттиг яьккхар А. И. Кутьин (Ставропольски край), кхоалагIча моттиг хьожайир М. Х. Генахова (Нохч-ГIалгIай АССР).

ДЕШАРА ШУ ДIАДОЛАДАЛАЛЕ ХЬАЛХАГIА

Массехк ди мара дисадац эшатеш дIайолаьла. Кастта хьелаллургьа школай наIараш, тIаккха коридорашкеи классашкеи чуйолалургьа берий зевне озаш. БархI эзарий ах эзарл бер Iоховерга парташта хьалхашка шоай эзанеш лакхьар дуьна.

ХIаьта дешархой тIаьца мишта кийчлу района школаш? Ерригача школашка берий дай-наной, технически персонала, хьехархой, лакхерча классашкарча дешархой низашца ремонт яь яьннай школьни заданешта, Iомалуча мастерскешта, гIоннa йолча кхыча помещенешта. Цхьалхо еш латт школай хоашка, Iомалуча-опытни участкашка.

Кхы тIа оборудовани уттаеш латт спортивни географически майдашка. Къаьстта дика йоалле яй Шелковской, Лесхозовски, Бороздиновски, Ново - Щедрински, Гребенской, Каргалински, Шелкозаводской, Харьковски школай коллективаша. Цига кIир дика техай, басар дика хьекхал партаашта, панелашта. Классашкеи коридорашкеи кийса а яь дIаоттаьй мебели эзалш чулагIа кхабилгаши. Цу школашка деша паргIата хургьа берашта.

Школай материальни база чIоагIъяра 192 моттиг йола типови юкъера школа хьалъеш латт Старо - Щедрински станице «Коминтерн» яхача колхоза чотах (колхоза председатель нох. В. Г. Табанкова). Курдюковски станице хIанзалца тийнача школьни заданена хьатIаеш латт 180 моттиг йола классий цIенош а спортивни зал а.

Шелковской станичии Совета чотах хьалъеш латта 160 моттиг йола керда школьни задани кхоачарсьа Шелковской бархI шера школа дешархошка укх шера 1-гIа сентябрь хьатIаетташ. Ворхах ала дог даргIа из школа хьалъеш йолча подрядчика «ПМК-3» (начальник нох. В. П. Пименов). Дика ю пар на школа хьал.

Шелковской юкъерча школа оборудовани аласьъяккхара Кирова цIерагIча колхозо (председатель нох. С. И. Пивкин) 2 эзар сом хьожалаьд. Каргалински юкъерча школана «Красный пахарь» яхача колхозо — 500 сом. Воскресеновски хуторе бахача хьехархой быт тоалра райисполкома чотах чуIе цIа ийцая школа директора. Хьехархошта чуIе дика цIенош хьалдеш латт Курдюковски, Старогладковски, Щедрински станицашка. Кобя яхача юрта.

Тха хьехархой дезал алсамбаьнаб лакхера образовани йолча, тхо долча болх бе городашкара Борисоглебскера, Курскера, Пензера, Тамбовера, Волгоградера, Ставрополера, Грознера, Краснодарера баьхкача къоначa специалистаьшца, уж 20 совгIа саг ва.

Цунца цхьана кердача дешара шера школаш кийчъеча цIенхаштта кхоачамбоацарах а да: ца хIара аьлча Старогладковски станице хьаьлъе а йолаьнц 320 моттиг йола типови школа (подрядчик Шелковской РСУ), планагIа 1968 шера хьалъяь яла езаш из школа яле а. Шин шу хьалхагIа хьалъе йолаьнц Курдюковски юкъерча школера котельни а хьал ца еш латт (подрядчик Шелковской РСУ). Дезза къоастадаь даьнналац сердал дикагIа хилийтара дош. Школашка боарамагIа йоагIача сердалах бизза пайда эпац, хIана аьлча Главснабсбыто кхоачамболаш хилийтац электрически лампочкаш. Ерригача берий учрежденешта лаьрIа цо еннараш 300 лампочка мара яц.

ДIадахача дешара шера лела дешара кердача планаш тIеи программаш тIеи йовла йолаеннай школаш цхьабалъда, учебникашца дешархой Iалашбара тIулакх кхой латтий. 80 процент мара Iалашдаьдац уж учебникашца. Цхьацадолча предметашта учебникаш вIалла даьлха а яц. Кхы а вотIча хьал тIа да школьни баракъаш, кога гIирс, керта тIа тохкаш дIамаш йохкилга. Уж хIамаш эпа районера а кхьиеттел республикера а дIаоа безаш худ дай-наной.

Вай мехка хьехархой вахаре кхы цхьаьккха цхьа сабыти а хиннай — Ерригсоюзни хьехархой съезд. Цо балха итогаш яь ца Iеш, цига хорта бола къамаьлаш а хиннаь дIахорча балха хьакъехьа, школаш, хьехархочоа хьалхашта латтача декъарий хьакъехьа.

Дешархошта дешар хьехарен кхетам баларей гIулакх тоадара дешаш дуапар духьа шоай йоккхача педагогически совете гуллургьа тха районе хьехархой укх гаргарча денийка.

Предметни секций заседанешка хьехархошта йоазаргьа программаш, календарни хIара урокей планировани.

ХьатIадоагIа керда дешара шу — Ленински комсомола 50 шу дизар диадув В. И. Ленин ваьча тийнаях дена 100 шу дизара кийчо юш шу. Дукха низаш тийнара тIалаийта деза хьехархоша цу баъха-дикача деношта база боагIача тайпара накъабахара.

А. ТЕРНЕВА,
Шелковской районо заведующи.

ШКОЛА КИЙЧА Я

КIир теха, парташи истолаши товлаь, массанахьа басар хьекха дешара кердача шера дика кийчьяьй МалгIабика района Кердача Редантера № 5 йола школа. Уж балхаш дукхагIча даькъе хьехархоша, дешархоша, технически персонала даьд.

Школана ремонт еча дика новкъостал дир «Алханчуртский» совхоза дирекцеи юрта Советои. Керда уйхаш тоха, пишкаш йохка эша материалаш а нох а хьожабир цар.

ДергIа йоакхо яь хьехархой я. Цар квартирашта ремонт яьй, чура балхаш даь дьлча кийча да бархI квартира йола керда цIа.

А. ПОГОРОВ,
«Алханчуртский» совхоза тоабе.

Милице болхлоех

ИШТТА ВА БЕМБОЛАТ

Шоана юкъе овш дикагIа лоархIаш йола балхло чилагIа ца цун, аьнна хаьттача Наьсарерча милице начальника нох. Золотухинен ихетама балха цун заместителa нох. Озоеши цIи аьккхар шийкъашка тIаьхьожам беча сержанта дIамигача сага Беков Бемболата. Цун правительственни совгIат далара Москве кахьатам а дIахьийтад, аьлар цар.

Фуд Бемболат иштта белгалвоаллийтар? Фе хилар, хIаман вен бе хар, зуламхочун майра духьала отташ, ший болх гIалат ца воаллийташ бе хар — милице болхлочой эшар да-кх.

Из иштта хилар дика хьахоклаш да аьнна хетт сона цар сайга дийцача дукхаехей дола Бемболата къахьегама вахарцара цхьа масал.

...Iаьржа бос бола ший мотоцикл юстара дIа а оттаьь Наьсарерча «Дружба» яхача кафе юхе гIолла тIех мел йоала машинаш а сецаеш шоферашкара ахчаш а доахаш, жипараш еш латтар цхьа милиционер. «Лакхехьара» венаб из. — Йоахар наха, по квитанцеш да а яхаш дIаленнача ахчах хьетела кахьаташ хьа а ийзеш.

Советски милице болхлочуна лакха сий доадар санна хIама дар цо леладаьр, из Бемболата дезадаланзар, ла магахьар.

Кулга-оамалиш юхаьна аьнна укхо шийга яххаше а «честь» а денна юхе гIоала тIехьйиккхар из шийна уллув цхьаькха гражданскии баракъаш дуьха ел а вагIаш. Бемболата цун тIехьахьеккар ший мотоцикл. Вож Назранегахь дIачувийраар. Тха милице отделене вода-кх из, сенна хеза ца цун тIехьа мотоцикл аьнна хетадела туй цу кх-фара. ХIаьта а тешаме хетанзар из Бембулата.

Милиця отделени дIаяту а ца хьоваш «Электроинструмент» заводаллах ... мотоцикл. Сердоста тIеттар Бемболата. Шийна из тIехьавоагIилга хаьнача вокхо а дIаваккхийтар шийнар. Сов сиха йолаш хилараш хьа ца хьевзалуш трикотажни фабрике болча наькъе голи тохача цига баьккхача Iаж чу яхар Iаьржа мотоцикл.

МаллагIа вале а лозаваьвале гIо лола аз цун аьнна ший мотоцикла тIера Iо а ваьнна дIатIаведар Бемболат. Ир юхе къачаше а Iовежа уллача «милиционеро» теpча тIаьхьехар Бемболата.

Хала секундаш яр уж. Баьла, Бемболат воханвар. Сиха ший хумпIарчура тепча хьал а яьккха дIатIаккхоссавелар ца цунна. Кхы не хIама лацар цхьа-яхх метр мара цун гаьна аллацар вож. ТIехьашка аьлача ца дIагIоргвар: дукха хIама дедацар шийна а мотоцикла а.

Харава загавацар из а цунна хиннар а. Тепча хьаьккхачул тIехьагIа чIоагIа духьала эттар уж Бемболата. Шоаш отделене Iовоалабеш мотоцикла ко бера дикха гIерташ цхьа а воза а катехар, хIаьта а уж отделене Iобералабе низ а денал а хьар Бемболата.

Тохкам бича гучадаьлар «ЗIамагIа вола лейтенант» Бемболата хийттача тайпара а воашаш хераме зуламхо хиннилга. Пабяхтара ведза воагIаш хиннав из. Цхьанакьара милице форма а леха Грозне наьхъ тIа латта наьха мотоцикл а лочкъаь Назранегахь хьалвоагIаш хиннав из. Новкъа нах Iехабеш ахчаш а доахаш. Шийх дегабуаш ца байта хьачухоавдь хиннав из вовзъа нийсвенна хьакъалех телла цхьа саг.

Форма тIера Iо а ваьккха «Iаьржача хьаргIала» ше хиннача юхавигар «милиционер».

Iалхара воьлийтаргахьчу тIе нийсвеннавацар из.

М. КАРАЕВ.

ТАСС-а ХОАМ

ДIахайта ма хилара, Советски Союзой вокха союзни мехкашеи кхоачашдаь тIехьа а ца доалийташ вежарашхарча чехословацки халкъа герашинарча низашна а тIехьа новкъостал дара хьакъехьа Чехословацки Социалистически Республика партийни начахьалкхени деятелаш даь дехар.

Из решени кхоачашъяра союзни социалистически мехкий тIема доакъош 21 августе Чехословаке — Прагей Братиславей а тIехьа, ерригача областашкей городашкей чудахад. Вежарашхарча мехкий бIунаш духьале йоалаш дIачуихад. Чехословацки халкъа эскара тIема доакъош шоаш лаьттача моттигашка дус. Бахаш бола нах ботем болаш ба. Контрреволюционни низашта духьаларча къовсаме новкъостал де ший хадлахьа Чехословаке кхачарах союзни эскарий тIемадошта шоаш рьза хилар кхайкаду дуккхача чехословацки гражданаша.

Цунца цхьан ханна аьттехьара, антисоциалистически элементаш Праге а цхьайолча кхыча нах бахача пункташка а ЧССР унахцIенача низашта а царна новкъостал де хаьчача союзни бIушта а духьала моастагIала гIулакхаш леладелга вIаштIехьдаха гIерт. Уж моастагIала гIулакхаш делга дар улицашка провокационни выступленеш вIаштIехьъяхар, моастагIала хабараш арадахар, лолцараш лувцар, меттакIаьлений листовкаш дIа-са кхувсар. Радиога, телевиденега гIолла, бепайоазош тIа подстрекательски выступленеш яь моттигаш хиннай.

КIан гIоллараа тийшача балха гIулакхаш леладелга чакхдоахараш а укх тIеххьарча беттанка денгара денга ЧССР-ча социализма лардаш духьала, Чехословаке Коммунистически партена духьала, Советски Союзаца а кхыча социалистически мехкашцана а доттагIала духьала выступленеш яь антисоциалистически элементаш а. Цу беррига-ча контрреволюционни балха тIехьашка кодуш да лостам тела империалистически гIоарий кулг.

Чехословаке социалистически кеталонаш лораяра хьакъехьара шоай интернационални декхар кхоачашдеча вежарашхарча мехкаша чакхдаха лерхIача гIулакхех бахаш бола наьх тешамза бала гIерт антисоциалистически элементаш, провокацейи шантажеи методаш а лелаеш.

Иштта, союзни мехкаша шоай тIема доакъош Чехословаке чурча гIулакхашта юкъе гIерта дага доацилга къаьста дIакхайкаьъ лолдашехьа а, хьалха Чехословаке президент хиннa А. Новотный мехка кулгалде юхаоттаве гIертала яха хабараш арадох. ХIаьта ЧССР-е социализм, болхлой классен цун авангарда — Коммунистически партен кулгалдара роль чIоагIъяран дегIаккхуврараш тIаерзаьъ КПЧ ЦК январьски Пленума решенеш шоаш хьаллоацилга, цкъа аьнна ца Iеш, дIа а ма яьхадий союзни мехкий вежарашхарча партешеи правительстваши.

Чехословаке прогрессивни низаш, из КПЧ ЦК, ЧССР правительства къамал собранеш члений группа кхайкараях гуш ма хилара, Чехословаке Коммунистически парте ЦК январьски Пленуме белгалбаьь Братиславски совещане хьаллаьцай вийкъ дIахо хьолга чIоагIдаь да.

Боккхача лоархIамера политически документ дола из кхайкарай хьаллуви социалистически Чехословаке кортамукъала, кхычарех тийша уллаш хIама ца хилара, суверенитета гIулакх леза долаш мел барана.

Ерригача Чехословаке гIолла 21 августа церригача дийнахь шерра дIакхайкаеш хиннай ЧССР президента Людвик Свобода заявлени. Цу тIа но хаьлъ тIахьийхах ший гражданин бехктохам кхета а беш, сакхетамн сатеми болаш хила, республика кхаьтий духьа уьйла хила доша тIулакхаш ца леладе.

25 АВГУСТА—ШАХТЕРА ДИ

№ 27 ЙОЛЧА ШАХТЕРА ХЬАЛХА ЛАТТАРАШ

Коми АССР. 1941 шера Печорски кIора бассейнера араьлар доагора эттара хьалхара ашелон. Цу хана деза тIа-тIа дукхагIа араух цигара кIор. ТIехдика боагача кIора миллионаш точнаш тел хIанз Воркутерча горнякаша хIара шера.

«Воркутауголь» яхача комбинатера № 27 шахта — эттара чIоагIагIа механизировании ярех наI. Балха енсарле лакхагIа йолча ОМКТ, КМ-87 Д яхача комплексашца боах укхаза кIор хьал.

Шахте къахьегама толамашца цIи хеза я кIеслагIча участкера Орлюк Юре бригада. Коллективо толаме караерзаьй КМ-87 Д яха кIор боаха комплекс, цуе новкъосталца деннен бийсанен 1000—1100 тонн кIор боаьх, безача 700 тоннана меттел.

СУРТАШ ТIА (лакхехьа): №27 йолча шахтера хьалха латта горнякаш (аьрдехьара аьттехьа) звеньевой Востиной Александр, комбайнер Чухлебов Владимир, бригадир Ордюк Юрий, комбайнера помощник Васильевский Юрий.

Лохенхьарча сурта тIа: № 27 йолча шахте автоматизировании сигнала тIабанх кIор. Болх беш ва оператор Гейзе Андрей.

С. Губене сурташ.
ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЧССР ПРЕЗИДЕНТА Л. СВОБОДА ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

ПРАГА, 22 август. (ТАСС). Президента Людвиг Свобода вехкаш заявлени яьй. Ший согражданашка кхьхаьал доош ца бегалдаьлахад мехкна чоалхане хьал этта хилар.

ЧССР Президент хиларца, яьхад, Л. Свобода, аз пост хьайца хиларца айса сийна тIайца бизза бехктанхош а болаш их шуга, хIаьта тешам бина чIоагIа дезар а ду аз шуга, шоай граждански бехктанхам ихата а бен, бизза санхетаме сатаме болаш хиля а республика хьештий дукхь уйна низа дала гIулакхаш ца лоладе а. ДIадахача деношка шоаш хинача тайпара гIулакхаца а долаш, дисциплина а йолаш хьалаш республика конституционни органаш дIахо белхаргбелаш гIига.

ИНДОНЕЗЕ МОХК АГАР

НЬЮ-ЙОРК, 21 август. (ТАСС). 200 саг вийнав дукха ха йоаццаш — Сулавеси ахача гIайрен малхбулехь-Сулавеси ахача гIайрен малхбузехьарча беда йисторча Донгал ахача городе районе мохк агар баьхам долаш. Бахача наха Iалаьмате доахка материальни зе лаьд, дукха цIенош дохадаьд, дIайийна хIамаш хIалакьхьй.

КАНАДЕ БАХА НАХ

ОТТАВА, 19 август. (ТАСС). Ших шера 1 июне лаьрхIача 20744 эзар саг хилар Канаде баха нах. Шийтта бетта — соакха 1 июне лена, — канадски статистически бюро дешнаех, 1,7 процент дукхагIа хиниаб мехка баха нах.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕКХАР

Вежарашхарча чехословацки халкъа герзашцарча низий дар а тIехьа новкъостал дарех йола Советски Союзен вокха союзни пачхьалкхенийн решени массане а теркама юкъмоттиге латт. Доазол дехьарча тепайоазоне шерра хоамаш ду ТАСС Заявлене хьакъехьа, хIаьта аз решени социализмаца мостагIал доаха арахьарча низаша барта дахача контрреволюционни низий оагIонгахьара Чехословаке йолаш йолча социалистически строяна этача кхерамо пIенхашта сетоттальча ЧССР партийнни пачхьалкхени деятелаша декарца дувзадения тIайца хилар белгала а доах.

СОФИЯ, 22 август. ТАСС-в корр. Д. Бочаров хьахойт:

Дукхача наьха митингашк собранешк чакхъялаш латт болгарски предприятешка, учреждешка, кооперативни юрташка. Цар довкъашхоша къоабалду чехословацки халкъо къа революционни котамацин дорае нуйна новкъостал дара хьакъехьа Болгаре, Венгре, ГДР, Польша, Советски Союза правительствашо ду гIулакхаш.

Социалистически мехкаша ду гIулакхаш хьаллувцаш йола къахьегамхой телеграммаш ух советски посольства адресагIа КПСС ЦК-га.

«Оаха, Димитровградерча химкомбината болхлоша, гIулакхерча наха, инженераша, техникаша массава раьза а йолаш хьалловц чехословацки халкъа новкъостал дара хьакъехьара решени, хIаьта из сиха, тешаме эффективни хургхиларга лор а доах», — йоах телеграммаех цхьанне тIа.

«Отечествен фронто» саррахьа арахийцача газета редакционни статья тIа язду:

Вай мехкаша тешаме кхоаташду шоаш тIайдаьд декхараш, договорех, кахьата йист а ца лерхIаш. вежарий солидарноста харти лерхI вай. Социалистически солидарностах, дахьеса доаш а ца лерхIаш, боккъала а деш дола эффективни гIулакх лерхI вай.

Чехословаке кхален Европерча чоареч сагото яьй болгарски халкъо. Кхычарех тийша хIама доаццаш хилийтар, социализм, прогресс, машар бахьанерча сийлахь-боккхача къонсаме чехословацки халкъаца оагIув оагIох а теха латт из. Пуния йохаргйоаца вошала цхьоагIо я цуя. Халонаш тIаьттача сахьаташка вай республика вокха союзникашца цхьана новкъостал дара вошаш кулг кховдаьд нуйга. Вай воашкара доагIа дакъа довц социалистически республика дораяра гIулакха юкъе, Европерча машара гIулакха юкъе.

Деррига болгарски халкъо, язду «Вечерни новины» ахача газето, массава раьза а йолаш, къоабал а ду, хьал а лоац вежарашхача мехкаша социалистически Чехословакена ду новкъостал.

СЕПГ ЦК, ГДР Пачхьалкхен совети Министрий Советен кхайкарал тIа белгалдоахаш ма хиллара, «Чехословакерча антисоциалистически пиний ялан цу низаша кхоачашде лийрхIарашка — Чехословакера социализм дIа а яьккха, малхбузехьен империалистически державашка хьежа йола пачхьалкхен капиталистически режим оттаярга бола никъ биллара дукха Чехословаке Коммунистически парти кIал гIолла йоха а яьдена доацча яккха лаьрхIа хиний. «Кхайкарал тIа белгалду ишта Братиславски заявленена кIал кулгаш яздьча Чехословацки кулгалхоша антисоциалистически низашка цу Заявленена дукхьала сраьдь мостагIала кампани чакхъяха йиш хилийта хилар, а из кхоачашъдара эша гIулакхаш ца деш хилар а.

Польски «Трибуна люду» «Кхолчаш ца даь тIайна деккар» ахача статья тIа язду: «Братиславерча Совещанен тIехьагIарча гарггахьарча дехопа а хьахьехкар Чехословаке, хьалха а сана, шоай херттера декхар вокха социалистически мехкех гIертига, вежарашхарча партешцен мехкашцен Чехословаке леладу социалистически коттагIалеи гIулакхаш телхадара лийрхIа элементаш, йиза паргIато а йолаш, шоай гIулакхаш леладеш хилар».

«Вай юкъара декхар» ахача редакционни статья тIа «Жиче Варшавы» ахача газето белгалдоах, Братиславски Заявлене чулоацама дукхьала а йолаш, мохк социализм хьалъяра наькъ тIара баккха гIийота организацеши клубаши Чехословаке территоре тIа дIахо а шоай гIулакхаш леладеш хиниа хилар. Антисоциалистически низаш Чехословаке хьинарегIа хилара тешал ду дукха а бакъдарша язду газето.

«Социализм ехьалуш яц — из йохка-эца бокъо еняц» — из херте а аздаь я «Жолнеж вольности» ахача польски газета редакционни статья тIа. Цу тIа яздаьд «Малхбузехьарча антикоммунистически империалистически центраша барт бола реакционни антисоциалистически низаш Чехословаке дегIахара» къовсам болаш дола тешалаш. «Найна деза социализма гома чура цхьа барт хилар, пачхьалкхен устройства боккъаларча демократически социалистически ларда тIара вIаший идейни а классови а цхьагIо хилар», — язду газето.

«Нойес Дойчланд» ахача газето, антисоциалистически низаш, бохалой классе мостагIий Чехословаке хьинарегIа хьувзар белгала а даь, къаьстта белгалдоах цу низашка дукхьалара, контрреволюцена дукхьалара къовсам деррига социалистически мехкий юкъара гIулакх долга.

Дукхача откликашка теркалду Чехословакера хьал кхоххоладар социалистически мехкий вахара тIаьлох хьоххалуш хиниа да Iоп, европейски машара кхерамаленнен бола кхерам а хинна хилар.

Социалистически пачхьалкхений халкъаша, машара хьанташ деза долаш мелбараша хIонегга ихета в еш тIаийдай Советски Союзен вокха союзни мехкийн решени, хIаьта арахьара бола хьаьп долча кхерама шоай йозаргйоаца солидарность дукхьала оттадеш да Iе лаьрхIа шоаш хилар ахь тIа бакъ а даьд.

(ТАСС).

ООН-ра империалистий киловзал

НЬЮ-ЙОРК, 22 август. (ТАСС). НАТО членаш долча мохкий группе — США, Англе, Франце, Канада, Дание, парех дIакхийтта Парагвай селхан сарракъа ООН социалистически мехкашта дукхьала империалисташа йоаржальча папийн мостаклальени кампанена юкъеоза гIертай.

Цу хьоахальча капиталистически пачхьалкхений векалаша, 21 августе Брюсселе хиннача НАТО агрессивни блока совете хьалхагIа дийцачуя тIехьагIа, предложени яьй «Чехословаке этача цIенхаштарча хьалаца дувзадения» шоай киловзал Кхерамален Совете дувца уеттодеча дешашта юкъелахьа.

Кхерамален Совета членаш бола СССР-и Венгрен векалаш цу предложенена хоалам болаш дукхьала а баьниаб, цар пуния дукхьала голосовани а яьй. СССР векала Я. Маликa белгалдаьккхал из шийна кIал цхьаккхе а тайпа дарз йоацаш, ООН Устав толхадеча тайпара еш, тIа ца вошаш йиза эзаш хилар а.

Советски векало дIакхайкаьд, из лоаш ООН дувцар дупен халкъашта юкъера хьал кхохкалайта гIерчача шоаш къаьстта волча агрессивни гIозарий хьештаашта ма эшша хурглар, аьниа. ЧССР-ча событешца гIулакх за вIаший тIайбальча доагIаш долча декхарашца шоайла юваеина йолча Чехословакен социалистически содружества пачхьалкхенийн.

Малхбузехьен державай векалий малоарашта хоалам болдаш юхатохам баьб ишта Венгерски Халкъа Республика векало Й. Тардоша а.

Алжира векало Т. Буаттурас аьйнад, из лош дувца юкъе дахьара тIехьа алжирски делегаце голосовани яр цу деша чулоацама хьакъехьа малхбузехьен державаша лаьцача наькъа из раьза я ахилга даш, аьний.

ХIаьта а НАТО державай вIаштIехьдаьннал, дукхагIча голосех пайда а ийца, шоай киловзал Кхерамален Совете дувца отталайтилга.

Шийна теркам тIаберзабеш да, натовски мехкаша ООН дувца отталадош дувца Чехословени гIорг из хилар ЧССР МИД-а дIакхайкадаьд доллашехьа а. ЧССР векала декхараш хана кхоачашду Я. Мужик цу тоам боацча кампанена юкъевахар, хоаш из хилара Чехословаке чу а воацаш. Чехословаке правительстваней халкъаней бувзам а боацаш волча И. Гаеке дукхьаларча хьехамах ду ше лер, аьниа, цо дIакхайкадар.

Кхерамален Советерча США векало Д. Болла Кхерамален Совета трибунах пайда ийцаб. гIожача тайпара доацараш а хувцаш, социалистически пачхьалкхенаш бехке яра.

Къулбехьара Вьетнам. Пхьадера Къулбехьара Вьетнам мукъаннхара Халкъа герзашцарча низий бIухой.

ВИА—ТАСС сурт.

Гор. Серпухове хиле хьалхьйад, дуней тIа этара боккхагIа ма болча ускорителаца 76 миллиард электроновольт низ бола протоний кIеж ялар соахка октябрь бетта.

Протонаш мишена атомашна вIашагIъеттадарах фу хул зера лаьрхIа йола аппаратура хьаю. Цу чу лайда ийбу этара лердагIа долча электроникана карагIдийнарех, криогенни техникех, оптикех, механикех, Iилман техникан хьыча доакъех.

ВIаштIехьъяьж болаш латт магнитни каналаш. Цар чу гIолла физически установкашка ухартда шолдагIара деккъилгаш — сиха дела протонаш мишеней атомашна вIашагIъетталуш хьахула пи-мезонаш, ка-мезонаш, кхыяраш. Цу тайпарчарех цхьан установки тIа кастта тохкамаш де йолалургъя йоккхийча энергей физика Институтен кхерии тохкамий Европейски юкъмоттиген Iилманхой группа.

Советски физикашца цхьана болх бу Болгаре, ГДР, Польша, Чехословаке, кхыча мехкий Iилманхоша.

Сурта тIа: Черенкова дифференциальни счетчик арг1аларча эксперимента вийчьеш из физико-математически Iилмай кандидат С. П. Денисов.

О. Кузьминов В. Денисов сурт. ТАСС фотохроника.

Спорт

РСФСР ШАХМАТИЙ ЧЕМПИОНАТ

РСФСР-а 25-ча шахматни чемпионата кхойттлагIен йийттлагIен турш чакхъяьниай. ХIана довзе кхо тур йисадул тIехьагIа — ирна яккхара къовсамаш кхоахкадениад шахматисташта юкъе.

КхойттлагIча туре чемпионата лидер гроссмейстер А. Зайцев салоIаш вар, цунца ловзе везаш хиниа москхин В. Титенко шамогаш хиниа вар. Дунен халкъашта юкъерча мастера А. Лейна А. Асташкица ловзаш дукха ха яьхдар котвала торе лехаш, юхера аьттув а баьлар. 34-гIа ход яьчул тIехьагIа А. Асташкина ше ийша хиларах мукIарал дир.

КхойттлагIа туре хиниа кхьалла ловзараш ухх тайпара чакхдаьлар. Горькерча мастера О. Черникова Саратовера Г. Живодов эшавир, С. Юферов кийнар Калининградерча мастерца О. Дементьевца ловзаш.

Яссара свинтерлаьмегIа яр грозненна В. Дорошкевича дунен халкъашта юкъенча мастерца В. Сергиевскерца ловзаьд парти. Юхера а совленей мехкахоттагахь а йолаш парти йисте ца йоалаш йисар.

Белгалдаккха деза кхойтта тур чакхъяьнничул тIехьагIа чемпионата лидер А. Лейнах хиниа хилар. Вакьла. ЙийттлагIча туре Я. Зильберштейна (Новосибирск) ловзаш мот а даьнна юха а лидер хилар аххацхьан дийнахь мара яз цIи шийтана дIа ца ваккхийтача А. Зайцевах. Дунен халкъашта юкъерча мастераша А. Лейнаи Г. Ильвицкаяеи юкъе хиниа ловзараш цхьаккха а кот ца воалаш чекхдьалар. Саратоверча мастера Г. Живодова мастерала кандидат В. Козлов эшавир.

ИттлагIча туре ловзаиза йисай кхо парти. ХIана кхойттанех итт очко йолаш ва А. Зайцев. Цунна тIехьа А. Лейн ва (йийттнех итт очко).

КХОАЛАГIЧА МОТТИГЕ

Славянски ахача городе колхозийи совхозийи спортсменашта юкъе «Урожай» ДСО езача атлетика хьалхара моттиг яккхара хиниа зональни яхьаш чакхъяьниай.

Краснодарски Ставропольски крайшкара, Къилбаседа Кавказа автономни республикашкара штангисташ бар цига дакъа доацаш.

КхоалагIа моттиг яьккхар вай мехкахоша. КхоалагIча сахий-баьцалгарий совхозера Авторханов Аеххьаб чемпион хилар. Призови моттигаш яьхар вай штангистана Таллуев Казбека, Межидов Дардаила, Всюбаев Вахас.

КУРОРТА КЕРДА ГIИШЛОНАШ

НАФТАЛАН (Азербайджански ССР). 100 моттиг йола Бьацара театр хьалдаь даларца йиза болх бе йолаеннай Йоккхача Нафталана — мехка ше моrг кхы йоацча курорта хьалхара аргIа.

Ше моrг кхы доаца дарбан мехкдаьтта доаллача моттиге болх бу Нафталан, йоах Азербайджански телеграфни агентства, новкъе иттлагIа шераш чакхдаьлхаш йилла йолаеннилар. Цу юкъа тIа итташ объекташ хьалъяьй. Нафталанка ахача хи тIа хьалъй пляж а, солярий а, лодкай станца а йолаш бола искусственни ферд. Укхазарча здравницашка цхьан ханна 2 эзар гаргга болча наха дарбаш ду.

ШоллагIа аргIа хьалъе йолаенай. Деррига балхаш йистедьалачул тIехьагIа курорто хIара шера бIаь эзар саг тIайийверза.

Кызылкумашкара баьццара аренаш

Цхьаькхда баьццара Iатта — Чукурколски баьццара аре а хьахиний Кызылкумий кьота тIа. Хий ше хьалъухача барайтта артезиански гIувне хий хилийтад кхо бIаь гектар хухча «Баь гача бера» (перевод йича иштта вал цу аьлех). Ший территоре тIа из баьццара моттиг хьальча Каракалпаке хьайбаш делаларш яьхкий мо люцерна, хьажкIаш, ахунаро хIаь белабеннаб. Укхаза божмаш а хьул сасаш а догIареда.

Из — республиканскн дагIбнй — мелиоративни тресте хьаль Кызылкумашкара кхойттлагIа инженерни баьццара аре я. Искусственни хий лекхача баьццарча арений еррттача майхах республикие хIамй 4,8 эзар гектар хул.

ТАСС корр.

Керда книжкаш

Нохч-ГIалгIай книжни издательства ухх деношка арахийна ВНИИКАнефтегаза Грозненски филиала авторий группа кийчъяь «Мехкдаьтта промышленноста автоматизаци» ахa статьяй сборник.

Сборника тIа кепатехад мехкдаьтта доахачен мехкдаьтта чакхдоахачен промышленноста автоматизацена дувзаденнача теший хьакъехьа ВНИИКАнефтегаза Грозненски филиале даьча теоретически экспериментальни тохкамех хьахиниарш.

Сборника материалех пайда ийбе йиш я мехкдаьтта промышленноста автоматизаци телемеханизации яра средствашц вIаштIехьйоахача инженерно - технически болхлоша а вузий студенташа а.

* * *

«Нохч-ГIалгIай АССР-а хьалхарча тъьамка кхезара агротехника» ахаш ца Нохч-ГIалгIай книжни издательства арахийна юртбоахама Iилмай кандидата В. Николаеви агронома В. Балыхинеи язьяь брошюра.

Шоай брошюра тIа автораша пайдане хьехамаш ду Нохч-ГIалгIай АССР-е тъьамка кхезара агротехника хьакъехьа. Дукхача деша раща лаьрхIа а тъьамка кхезара кулгалдара гIулакха совхозий директорашта, колхозий председателашта, бригадирашта, звеньевойшта маьахарголаш а да из.

В. ТЕРНОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозненн хувцалуш моржаш хургьа, сайрейнарча сахьаташка цхьацанехьа доаццача хана логIа делхаргья, лакъунехьа мег, малхбоалехьара цкъарчоа даьгIа я болаш, тIаккха гIаьххьа хьекхаш мух хургба, 24—29 градус йовхал хургья.

25-чеи 26-чеи августе кIоанг-дукха моржаш хургьа, цхьацанехьа доаш уттаргда, малхбоалехьара цкъарчоа даьгIа а болаш, тIаккха гIаьххьа дьекхаш мух хургба. Буьйсанна 14—19 градуси денона 24—29 градуси йовхал хургья.»

Метеостанци.

Редактора заместитель А. А. МЯКИЕВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

24-ча августе

В. И. Ленина цIерагIара майда

19 сахьат даьлча дена 21 сахьат даллалца музыкальни концерт. Цул тIехьагIа хронико - документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара салоIен культуран парк

18 сахьат даьлча — Зелени театре «Медицински Iилмаша тIехьарча хана карагIдьинараш» яха лекци. 19 сахьат даьлча Ачхой - Мартана райра художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча кинолекторе «Тха дегаш кулгаш — хьона коммунизм» яха кинофестиваль. 18 сахьати 30 минути яьлча музыкальни раковине — республикански техникий театра «Чуче» яха спектакль. 11 сахьат даьлча а 18 сахьат даьлча а массови площадке — ловзараш, конкурсаш, аттракционаш. 13 сахьат даьлча дешара павильоне «Котлов Севай ший тайпара наькъаш» яха книжка дешаргда массанена а дIахозаш. 20 сахьат даьлча халхара площадке — халхарий сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа

11 сахьат даьлча Тендрякова «Чудотворная» яхача книжках дешара конференци. 12 сахьат даьлча «Чудотворная» яха художественни кинофильм хьокхаргда. 14 сахьат даьлча «Iилмен техникен» яха кинолекторий. 17 сахьат даьлча культура цIен миниатюрай театра выступлени.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец

19 сахьат даьлча Зелени театре дунен халкъашта юкъерча хьалех лекци. 20 сахьат даьлча «Дунен гобоаккхаш» яха кинопутешестви. Цу хана ахкапарча площадке халхарий сайре.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа

19 сахьат даьлча Грозне 100 дийнахь хиначa тIемай довкъашкой «Цу деной сийле йоаргьяц» яха сайре, «Сийлахь-йоккхача летописа оагIош» яха литературни концерт.

Горьке цIерагIара клуб

11 сахьат даьлча «Комсомол — хьа вокхагIвола воша» яха берашта лаьрхIа диалекторий. 12 сахьат даьлча берий сакъердаме яхьаш. 18 сахьат даьлча дунен халкъашта юкъерча хьалех лекци.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец

19 сахьат даьлча ахкапарча кинолекторе — дунен халкъашта юкъерча хьалех лекци. ТIаккха документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культура Дворец

16 сахьат даьлча В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаь кинофестиваль.

Химикий культура ЦIа

18 сахьат даьлча лекционни зале — «Ленински комсомола цки орден» яха лекци.

20-ча участка клуб

14 сахьат даьлча ВЛКСМ-а 50 шу дизара хетаь кинофестиваль. «Волочаевски деношь» яха кинофильм хьокхаргда.

25-ча августе

В. И. Ленина цIерагIара майда

19 сахьат даьлча дена 21 сахьат даллалца гарнизона тIема часта духовой оркестра концерт. Цул тIехьагIа 22 сахьат даллалца документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара салоIен культуран парк

16 сахьати 30 минути яьлча къовсам доаттабеча Вьетнама кагирхошцарча солидарноста митинг. Софе хиннача деррига дунен кагирхойи студентийн IX фестивале дакъа лаьцарий выступленеш. 16 сахьати 30 минути яьлча спортивни площадке — доттагIален костер. Советски халкъа революционни, тIема, къахьегама сийлен моттигашка гIолла комсомольцаши кагирхошеи яьча походашка котбаьннарий III-ча слета итогаш ергья. 17 сахьати 30 минути яьлча Зелени театре слета довкъошхой художественни самодеятельноста концерт. 19 сахьати 30 минути яьлча «Дунен халкъашта юкъера СССР-а хьал» яхача темах лекци. Лектор ва исторически Iилмай кандидат, Московски «Знани» общества член О. М. Горбатов. 20 сахьат даьлча кинолекторе «Ленин дIанз а дийна бераш дийнагIа ва» яха кинофестиваль. 11 сахьат даьлча а 18 сахьат даьлча а массови площадке ловзараш, конкурсаш, аттракционаш. 20 сахьат даьлча халхара площадке халхарий сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа

11 сахьат даьлча «фаьлгаши хорлий - доллалтийи» яха берашта лаьрхIа утренник. 12 сахьат даьлча «Капроновые сети» яха кинофильм хьокхаргда. 17 сахьат даьлча «Ленински новкъа гIолла — коммунизмега» яхача темах Деловая улицагIа бахачара цIей

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец

19 сахьати 30 минути яьлча Зелени театра ВЛКС-а 50 шу дизара хетаь кинофильмаш хьокхаргда. 20 сахьат даьлча халхара площадке — халхарий сайре.

Химикий культура ЦIа

18 сахьати 30 минути яьлча лекционни зале «В. И. Ленин — баьччи КПСС а Советски пачхьалкхе а хьакхеллари» яха лекци. 15 сахьат даьлча — «Iадика хийла аха, маршa йоагIийла школа» яха берий цIей. 19 сахьати 30 минути яьлча «Дружба» ахача ахкапарча площадке документальни кинофильмаш хьокхаргда.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа

10 сахьат даьлча дена 20 сахьат даллалца «Старопромысловски района мехкдаьтта промышленноста 75 шу» яхача темах Нефтемайск ахача городокен 36-ча участкен бахачара цIей. ЦIей програма юкъе:

10 сахьат даьлча — «Вай дайи даь-дайи — мехкдаьттахой» яха тематически утренник. Пролетбата цIерагIарча культура Шени пионерий Шени берий художественни самодеятельноста концерт «Хала мехкдаьтта» яха кинофильм хьокхаргда. Промышленни товарий ярмарка хургья. 18 сахьат даьлча «Старопромысловски района мехкдаьтта промышленность хьеллара истори из дIахо дегIара перепективен» яха лекци. 19 сахьат даьлча художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча «Ресс кхаяш» яха концерт-фильм. Цирке бола беш а тир, буфеташ, берий площадка.

М. Горька цIерагIара клуб

10 сахьат даьлча «Герой Грозне доалон тIа хиннача революционни событей памятникаш» яха выставка. 14 сахьат даьлча «Мехкаш, событеш, нах» яха кинофестиваль. 18 сахьат даьлча «Экрана ашараш» яха радиоконцерт».

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец

19 сахьат даьлча ВЛКСМ-а 50 шу дизара хетаь «№ 1 йола ровесника» яха устни журнал.

СТАДИОНАШКЕН СПОРТИВНИ ЗАЛАШКЕН

24-ча АВГУСТЕ

«ДИНАМО» СТАДИОН

10 сахьат даьлча домоуправленей берий волейбольни баскетбольни командай спартакиада. 17 сахьат даьлча футболех ловзаш республика клубий хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

С. ОРДЖОНИКИДЗЕ ЦIЕРАГIАРА СТАДИОН

10 сахьат даьлча бе ловзаеча бургашах хьалхара моттиг яккхара маIача наьха командашта юкъера яхьаш. 17 сахьат даьлча республика клубий хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

КРЕКИНГ-ЗАВОДА СТАДИОН

9 сахьат даьлча «Труд» обществa хьалхара моттиг яккхара футболистий яхьаш.

25-ча АВГУСТЕ

С. ОРДЖОНИКИДЗЕ ЦIЕРАГIАРА СТАДИОН

10 сахьат даьлча «Труд» общества хьалхара моттиг яккхара бе ловзаеча бургаша яхьаш.

«ДИНАМО» СТАДИОН

10 сахьат даьлча домоуправленей берий волейбольни, баскетбольни, яйтача атлетика командай спартакиада. 15 сахьат даьлча футболех ловзаш республика клубий хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

КРЕКИНГ-ЗАВОДА СТАДИОН

9 сахьат а 16 сахьат а даьлча «Труд» обществa хьалхара моттиг яккхара футболистий яхьаш.

ЛадугIа, хьажа

24 август

РАДИО

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен даьтталелархо (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Серло» газета обзор. 8.25 — Ашараш. 8.30 — Керла хоамаш (нохчий меттала). 8.40 — Керла хоамаш (эрсий меттала). 8.50 — Керла хоамаш (гIалгIай маттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «ЙоттагIаш» (эрсий меттала). 16.30 «Къонаш» (эрсий меттала). 18.00 — Шун хаттарешта жоп ду оаха (гIалгIай меттала). 18.10 — «ЙоккхагIа йола йоттагI» яха А. Гагиева опера (гIалгIай меттала). 18.30 — Салтий лахарха оттадаь концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14.55 — Передачай программа. 15.00 — Петропавловск-на-Камчатке студи передачай программа. (ЦТ). 16.15 — «ШоллагIа илли фестиваль» яха телевизионни фильм. 17.45 — «Кинопанорама». 18.25 — ДIасала Магомедов Султана. 18.55 — Ашарий перерыв. 19.00 — Донецкера передача. (ЦТ). 20.15 — Шоана, бераш! 20.25 — Халкъашта юкъера обозрени. 20.45 — Передачай программа. 20.50 — «Путь к «Сатурну» яха художественни фильм. 22.15 — «Иллена хан йоазуе». Иллей фестиваль. Сопотера передача. (ЦТ).

25 август

РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Москва. 8.30 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.50 — «Шоана дукхаеза ашараш» яха концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «Продели КукатуI» яха С. Саракаева дувцар (нохчий меттала). 15.40 — Ашараш. 16.00 — Москва. 16.30 — Литературни передача (эрсий меттала). 17.00 — «Къонаш» (гIалгIай меттала). 17.30 — РадиоладугIархой заказех оттадаь концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11.56 — Передачай программа. 12.00 — Дешархошта лаьрхIа передача. ГДР. (ЦТ). 13.00 — Дешархошта. «Укхаза хах вели». 13.30 — Узбекски ССР «СССР халкъа эшарш». (ЦТ). 14.30 — Телевизионни календарь. 15.00 — Берашта. «Теремок». 16.40 — «М. Горький» яха научно-популярни фильм. 16.35 — Кагирхой программа. 17.25 — Ашарий перерыв. 17.30 — Дешархошта лаьрхIа Луганскера передача. (ЦТ). 18.00 — «ВорхI де». Халкъашта юкъера программа. 19.45 — «Саласпилсе вахитташ» яха художественни фильм. 20.45 — Передачай программа. 20.50 — «Конец «Сатурна» яха художественни фильм. 22.15 — «Иллена хан йоазуе». Иллей фестиваль. Сопотера передача. (ЦТ).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-80; редактора зам.—3-30-11; белхаллама секретара—3-34-39; партийни вахаран, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахаман письмий отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-80; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-39; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ02213. Заказ № 3506.